



Are kooli õpetajad pälvisid maakondliku tunnustuse

Pärnumaa omavalitsuste liidu hariduskomisjon pidas maakonna aasta haridustöötaja tiitli vääriliseks koguni kaht Are kooli õpetajat: aasta klassijuhataja on Marju Sepp ja aasta põhikooli aineõpetaja Leelo Lusik.

Sotsiaallainete õpetaja **Marju Sepp** on Are kooli VI klassi juhataja ja karjääriõppe eestvedaja. Oma tegemistes ja hoiakutes on ta õpilastele eeskujuks, väärtustab ühiseid ettevõtmisi ja jälgib, et põnevaid tegevusi jaguks terveks õppeaastaks. Tema klassil on teadmine, et oma õpetajale võivad nad toetuda nii heas kui halvas. Kõike tehakse alati koos – olgu selleks kooliümbruse korrastamine või põnev klassireis, kedagi ei jäeta kõrvale. On märkimisväärne, et kõik õpetaja Marju klassi õpilased osalevad huviringides. Õpetaja osaleb klassiga kõikvõimalikes projektides, mis on edukalt ja sageli auhinlastele kohtadele jõudnud. Tema projektid peidavad endas fantaasiarikkaid väljakutseid nii klassile kui kogu koolile. Tema kaubamärgiks on rühmatööd, viktoriinid, loominguksid ja kujutatavad ülesanded, samuti peab ta tähtsaks koostööd kohalike ettevõtjatega. Ta haarab kinni



Marju Sepp ja Leelo Lusik

Foto: erakogu

igast võimalusest kohtuda põnevate inimeste ja organisatsioonidega. Õpetaja Marju on ülekoolilise projekti „Maailmanädal“ üks korraldaja, paljude teiste õpiprojektide algataja ja nõustaja, õpilaste toetaja ja suunaja olümpiaadidel, õpilasvõistlustel ning konkurssidel nii Pärnumaal kui ka vabariigis.

Õpetaja Marju peab tähtsaks häid ja tugevaid suhteid kooli ja kodu vahel. Ta on kodude ja kogukonna toetuse abil avanud oma ainetunnid külalistele ning leidnud põnevaid kohtumisvõimalusi koolipingis. Õpetaja Marju on särav eeskuju oma klassile, õpetab neid ühte hoidma, klassikaaslastest lugu pidama

ja lapsevanemat toetama, arvestades nii kooli- kui pereväärtusi.

Õpetaja Marju on armas-tatud klassijuhataja. Tema selge mõtlemine ja „jalad maas“ olek pakuvad nii tema klassile kui ka koolimeeskonnale mõtte- ja tegutsemisindu ning eeskuju kõikjal ja kõiges käd külge panna, saavutades

väheste vahenditega maksimumtulemus ja töörõõmu säilimine.

Loodusteaduste õpetaja **Leelo Lusik** on Are kooli nägu ja tegu – või lausa vastupidi – roheline, rõõmsameelne, uuenduslik, uudishimulik, samas vanu häid praktikaid esile tõstev, sobitades neid moodsasse keskkonda. Are kooli sattuja leiab majast loodust ja selle õpetust igal sammul – siin on ühendatud botaanika- ja looma- ning õppima kutsuv kooliõu.

Õpetaja Leelo toetab, õpetab, suunab oma õpilasi ja seda kõike kannatliku järjepidevusega, arvestades seejuures õpilaste eripäradega. Soovijatel on võimalus õppida kohandatud õpiteel iseseisvalt toimetada. Õpetaja Leelo klass on täidetud põnevate projektide, katsete ja loodushuviliste õpilastega. Õpetaja suunab õpilasi probleemülesandeid lahendama, osaleb õpilasvõistlustel ja viib koolis läbi teemanädalaid. Oskuslikult seob ta kooli keskkonna, virtuaalmaailma ja põnevate õppekäikude tarkuseterad selgesõnaliselt teadmiseks.

Õpetaja Leelo on Eesti bioloogiaõpetajate ühingu

esimees, UNESCO Ühendkoolide koordinaator ja õpetajate koostöökoja liige – kõik see on võimaldanud õpilastel osaleda õppimist toetavates projektides, õppepäevadel, teemanädalatel.

Õpetaja Leelo on kutsunud kooli külalisõpetajaid ja viinud õpilasi loodusesse. Tema juhendatud loovtööde kaudu on loodud kooliümbrusesse matkaradasid, toetatud aialindude ja kooli elavnurga loomade eluolu, tugevdatud õpilaste sidet kogukonna ettevõtjatega.

Õpetaja on kogukonnas lugupeetud ja austatud eestvedaja. Lisaks koolitööle jõuab ta põnevaid töötube ja loenguid läbi viima kohaliku huvikeskusesse, lastelaagritesse, laatadele. Tema nõuanded on oodatud nii mesinike kui aednike seas ja tema hoidised on lausa kuulsad.

Tema eriline oskus on järjepidevalt organiseerida põnevaid õppereise – õpilased on tema eestvedamisel läbi sõitnud terve Eesti. Suvepuhkuse saabudes võib õpetaja Leelo leida mõnest Euroopa mäestikust mootorrattal kurve võtmas.

Allikas: Pärnumaa omavalitsuste liit.
Koostanud Piia Salundi

RAHVUSVAHELISE MUUSIKAPÄEVA TÄHISTAMINE

1.10 KELL 20

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

muu Sika Päev

Eesti Sõjameeste Mälestuskirikus Toris

HELII-
Maagia

Helirännakut kristallhelikaussidega viib läbi Merike Teppan-Kolk

Nauditava helirännakuni!

TASUTA!

SINDI ROCK 55

19.10.2024 UKSED 17:00
SINDI SELTSIMAJAS PILET 25

HÆD AND
MANDOTERROR
HERALD SIBYL VANE

PEO PANEB KÄIMA ÜLLATUSESINEJA!

EESTI KULTUURKAPITAL TORI VALLA KULTUURIKESKUS

PÄRNUMAA OMAVALITSUSTE LIIT ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES OF PÄRNU COUNTY

Muusikapäeva kontsert

Nõianeitsid

01.10 18:00

ALEXELA Tākupoiss

Valla maade hõivamisega on mindud üle piiri

ANDRES RIIVITS
KORRAKAITSEAMETNIK

Mõnda aega tagasi sai leheveergudel räägitud korras-
tatud ja hooldatud kinnis-
tutest. Tõepoolest, kinnistu
omanikud on teinud palju, et
kinnistud hooldatud ja kenad
välja näeksid. Paraku peame
siinjuures kokku puutama
tõsiasjaga, et mitmetes valla
piirkondades, nagu Tammi-
stes, Eametsas ja Sindis, on
kinnistu omanikud rajanud
oma haljastuse (puud, põõ-
sad), piirdeaiad või enda tar-
beks kasutatava parkla Tori
vallale kuuluvale maale. Liht-
sam on uskuda, et erakin-
nistu omanik tegi seda taht-
matult, raskem aga kogeda
seda, et Tori vallale kuuluva
maa hõivamine oli tahtlik ja
ettekavatsetud tegevus.

Kõik isikud, sh erakin-
nistu omanikud, peavad
arvestama, et vald on sama-
sugune maaomanik nagu
eraisik. Maaomanikuna on
vallal samasugused seadusest
tulenevad õigused ja kohus-
tused nagu eraisikutel. Nagu
üks naaber ei tohiks näiteks
oma kuuri ehitada üle kin-
nistu piiri ilma teise naabri
nõusolekuta, ei tohiks seda
teha ka vallale kuuluvate
kinnistute puhul, kui selleks
puudub nõusolek.

Lisaks omandiõiguse rik-
kumisele võib valla maale
erinevate objektide (sh hal-

jastus) rajamine jätta arves-
tamata võimalike muude
asjaoludega. Näiteks võib
valla maale puu istutamise-
ga kahjustada maa all paikne-
vat tehnoaratist (veetrassid,
side- ja elektriakaablid jms).
On juhuseid, kus talvel lume-
tõrjetoid tehes on purunenud
lumesaha hõõvel, kuna trak-
torist ei näinud ega saanudki
näha kinnistu omaniku poolt
omavoliliselt valla maale pai-
gutatud ja lume alla mattu-
nud „piirikivi“. Samuti on
juhuseid, kus sademeveekraa-
vid on ebaseaduslikult täide-
tud ja sellega on oluliselt hal-
vendatud nii valla kui teiste
naabrite sademevee ärājuhi-
mise võimalusi. Kõik need
juhused oleksid olemata, kui
võimalikud soovid ja plaanid
oleksid eelnevalt vallaga
kooskõlastatud.

Sellest lähtuvalt tuleb
Tori valla maaomanikele
meelde, et enne kõikvõima-
like plaanide elluviimist tuleb
veenduda kinnistu piirides ja
teostavate tööde lubatavuses.
Piire on kõige lihtsam kont-
rollida maa-ameti kaardi-
rakendusest (xgis.maaamet.
ee/xgis2/page/app/maainfo).
Kui teil on kahtlusi kinnistu
piiride osas või on vaja kon-
sulterida tulevase ehituse
osas, siis enne tegutsema asu-
mist konsulteerige kindlasti
Tori valla ehitus- või maa-
nõunikuga. Põhjalik eeltöö
hoiab ära tulevikus tekkida
võivad probleemid.

VOLIKOGU ISTUNGIL

19. septembril

1. Lõpetati Tori valla arengukava aastani 2030 ja eelarvestrateegia 2025–2028 esimene lugemine ja suunati teisele lugemisele.
2. Võeti vastu Tori valla 2024. aasta esimene lisaaluarve.
3. Kehtestati Tori valla haldusterritooriumil maamaksumäärad 2025. aastaks.
4. Otsustati seada tähtjatu sundvaldus Tori valla kasuks Are alevikus Päri- vere tee 11 ja Kuuse tn 2 katastri- üksustele avalikult kasutatava tee rajamiseks.
5. Kehtestati Sindi linnas Pärnu mnt

49 ja Pärnu mnt 51 kinnistute detail-
planeering.

6. Nõustuti Rääma turbatootmisala korraldamistingimuste esitamise eel-
nõuga.
7. Otsustati võõrandada elektroonilisel enampakkumisel Tori vallale kuuluv korteriomand Sindi linnas Pärnu mnt 62b-17 alghinnaga 25 900 eurot.
8. Otsustati korraldada elektrooniline enampakkumine Sindi linnas J. C. Wöhrmanni pst 12 ja 14 koorma-
miseks hoonestusõigusega. Hoo-
nestusõigus seatakse 20 aastaks, hoonestusõiguse tasu algsuurus on

Wöhrmanni pst 12 kinnistu puhul
29 000 eurot ja Wöhrmanni pst 14
kinnistu puhul 33 750 eurot.

9. Moodustati Tori valla viieliikmeline valimiskomisjon.
10. Abivallavanem Signe Rõngas andis teada, et volikogu liikmetel on või-
malus külastada Tori vallas ehi-
tatavat kahte Rail Baltica objekti
– Lepplaane ökodukti ja Kivisilla
teeviadukti.

Volikogu istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

14. augustil – 4. septembril

1. Tunnistati kehtetuks riigihanke „Sindi raekoja restaureerimine. Projektteerimis-ehitustööd“ menet-
lus. Otsustati korraldada uus ava-
tud hankemenetlusega riigihange
„Sindi linna raekoja projekteerimis-
restaureerimistööd“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
2. Otsustati korraldada avatud hanke-
menetlusega riigihange „Tori valla
avalike teenuste arendamine“ ja kin-
nitati riigihanke alusdokumendid.
3. Kinnitati riigihanke „Raamlepingu sõlmimine IT seadmete rentimi-
seks“ esimese minikonkursi tulemu-
sed ja otsustati sõlmida hankeleping
aktsiaseltsiga Darel. Lepingu mak-
sumus on 43 101,66 eurot (lisandub
km).
4. Otsustati sõlmida leping osühin-
guga Bristol Defence kahe mobiilse
generaatori soetamiseks. Ühe gene-
raatori maksumus on 28 065,40
eurot (lisandub km).
5. Võeti vastu Sindi linnas Tõela tn
11a kinnistu detailplaneering.
6. Kinnistu omaniku soovil lõpetati
Sindi linnas asuva Pikk tn 10 kin-
nistu detailplaneeringu menetle-
mine.
7. Anti välja korraldused teedele ter-
vikteede nimede ja numbrite and-
mise kohta.
8. Nõustuti järgmiste katastriüksuste
jagamise-
• Suuroja katastriüksus Urge külas;
• Muraka tee 21 katastriüksus Tori
alevikus;
• Laane katastriüksus Niidu külas.
9. Anti välja 13 korraldust sundval-
duste seadmise kohta.
10. Täpsustati 7. augusti korraldusega
kasutusse antud, Sindis asuvate aia-
maade suurused.
11. Anti otsustuskorras kasutusse Sindi
linnas ja Suigu külas asuvad aia-
maad.
12. Kinnitati Tori valla omandis ole-
vate, Sindi linnas asuvate korterite
üüri suurused.
13. Anti projekteerimistingimused:
• Eametsa külas Mägra tee 8 kin-
nistule elamu ehitamiseks;
• Lepplaane külas Mati kinnistule
elamu ehitamiseks;
• Tammiste külas Kuusekännu tee
4 kinnistul oleva aiamaa laienda-
miseks elamuks;
• Suigu külas Suurfarmi tee 10//
Karjamõisa kinnistul asuva liha-
käitlemishoone laiendamiseks
üle 33% selle esialgu kavandatud
mahust.
14. Anti ehitusluba:
• Are alevikus Pärivere tee 17 kin-

nistule väljõusaali paigalda-
miseks;

- Tammiste külas Uuekalda tn 7
kinnistule üksiklamu ehitami-
seks;
- Eametsa külas Kiiluaia tee 9 kin-
nistule ühepereelamu ehitami-
seks;
- Jõesuu külas Jõesuu bussijaama
kinnistule Navesti jõe kaldale ava-
likult kasutatava trepi rajamiseks;
- reoveekanalisatsiooni, veetorus-
tiku, kaugküttetorustiku, kraavi
ja sõidutee rajamiseks Kilksama
külas asuval Oskari tänavale;
- Niidu külas Akupera kinnistule
elamu ehitamiseks;
- Lepplaane külas Pärna kinnistule
puurkaevu rajamiseks;
- Oore külas Taadi kinnistule puur-
kaevu rajamiseks;
- Rütavere külas Uue-Nasa kinnis-
tule puurkaevu rajamiseks;
- Nurme külas Sauga kool kinnis-
tule korvpalliväljaku rajamiseks;
- Sindi linnas Väike-Viira tänav ja
Kõrsa külas Uuekuu kinnistule
tänava rajamiseks;
- Tori alevikus Virula tn 11 kin-
nistule rannavõrkpalliväljaku
rajamiseks. 31.07.2024 väljasta-
tud ehitusluba väljaku rajamiseks
tunnistati kehtetuks;
- Kõrsa külas Viira ja Sindi tee 4
kinnistule tee rajamiseks;
- Nurme külas Sireli tee 5 kinnis-
tule üksiklamu ehitamiseks;
- Tammiste külas Kastani põik 6
kinnistule üksiklamu ehitami-
seks;
- Sindi linnas Pardi tn 1 kinnistule
abihoone ehitamiseks;
- Pärivere külas Karli kinnistule
puurkaevu rajamiseks.

15. Kinnitati kolme 2023. aasta haja-
asustuse programmist rahastatud
projekti lõpparuanne ja viie 2024.
aasta hajasustuse programmist
rahastatud projekti lõpparuanne
ning otsustati toetus välja maksta.
16. Otsustati algatada Tori valla jäät-
mekava aastateks 2024–2029 koos-
tamine.
17. Nõustuti aktsiaseltsi Danspin kesk-
konnala nr L.VV/329258 muut-
mise taotlusega.
18. Nõustuti osühingu Warmeston
keskkonnala nr L.VV/327324
muutmise otsuse eelnõuga.
19. Nõustuti Rääma turbatootmisala
korraldamistingimuste keskkon-
namõju hindamise eelhinnangu ja
keskkonnamõju hindamise algata-
mata jätmise eelnõuga.
20. Otsustati sõlmida aktsiaseltsiga
Ragn-Sells töövõtuleping Tori valla
elektroonikaseadmete ja ohtlike

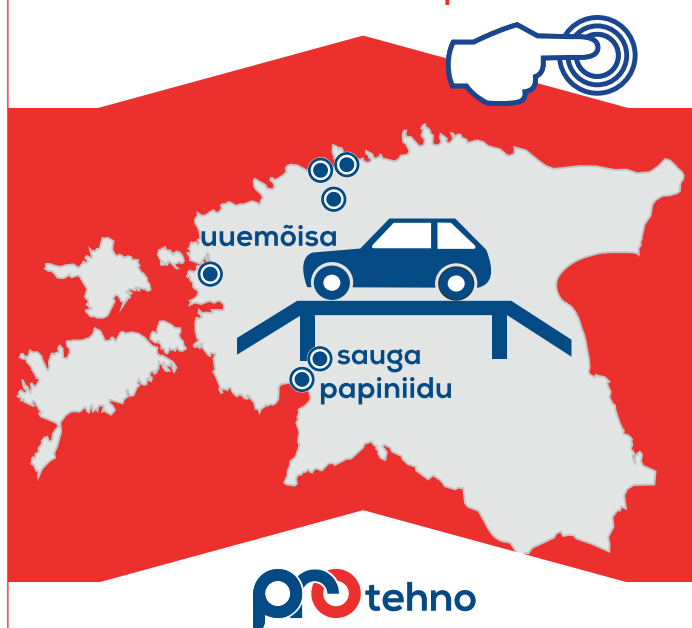
jätmete kogumiseks ja realisee-
rimiseks. Lepingu maksumus on
9328,852 eurot (sisaldab km).

21. Kinnitati kolme korteriühistute toe-
tust saanud projekti lõpparuanne ja
otsustati toetus välja maksta.
22. Kinnitati ühe restaureerimistoetust
saanud projekti aruanne ja otsustati
toetus välja maksta.
23. Tagastati lapsevanematele juuni- ja
juuliku eest Pärnu Raja lasteaia
osalustasu soodustus.
24. Otsustati rahastada 13 lapse lapse-
hoiuteenuse kohatasu, kes ei ole saa-
nud kohta lasteaia.
25. Määrati kahele isikule noore õpetaja
ja spetsialisti toetus.
26. Anti avaliku ürituse korraldamise
luba:
• Tori valla kultuurikeskusele:
1. Sindi suvemuusika kontsertideks
Sindis 18. augustil ja 25. augus-
til;
2. öökinoks Sindis 18. augustil;
3. lasteürituseks „Täna olen õnne-
seen“ Suigu külas 19. augustil;
4. muinastulede öö kontserdiks
Sindis 31. augustil;
5. slaavi laadaks Sindis 21. sep-
tembril;
6. Are tänavapiknikuks Are hui-
keskuse parklas 13. septembril.
• MTÜ-le Eesti Discgolfi Liit Eesti
paarismeistrivõistlusteks ketta-
golfis Sindis Sõpruse pargis 23.
augustil;
• MTÜ-le Eesti Aerutamisföderat-
sioon süstaslaalomivõistlusteks
Sindi karestikul 31. augustil ja 1.
septembril;
• Sindi avatud noortekeskusele
võistlusteks „Sindi Skate 2024“
Sindis 6. septembril.

27. Volitati Tori valla sotsiaalnoorikku
täitma nelja täisealiste isiku eest-
kostja ülesandeid.
28. Kanti lootusetuks üks nõue seoses
võlgniku surmaga.
29. Nimetati alates 29. augustist Tori
valla spordikeskuse juhatajaks
Raimo Koger.
30. Kinnitati mittetulundustegevuse
toetuse taotluse ja aruande vormid.
31. Otsustati eraldada Robin Hundile
1000 eurot meresõudmise MMil
osalemiseks.
32. Kinnitati vabatahtlaste taotluste
hindamiseks seitsmeliikmeline
komisjon.

**Vallavalitsuse istungite protokol-
lide ja vastuvõetud õigusaktidega
saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.**

tehnoülevaatus
Tule kohale või broneeri:
protechno.ee



protechno

Sauga ülevaatuspunkt: Lauka tee 6, Sauga
Avatud: E-R 8-18 ja L 8-15
Telefon: 443 6990, sauga@tehnokuller.ee
Teenindamine järjekorra alusel

Miks ja kuidas seab vald teele avalikku kasutust ja omandab kergliiklusteeks vajalikku ehitusõigust

SIGNE RÕNGAS
ABIVALLAVANEM

Mitmetel kohtumistel elanikega on arutelu alla tulnud teede korrashoid ja kergliiklusteed – tahame ju kõik, et meie kodutee oleks hooldatud ja turvaline. Eriti terav on teema endistes suvilapiirkondades, mis on arenemas elurajoonideks. Seal puudub elamutele tihti avalikult teelt juurdepääs, tänavakoridorid on väga kitsad, teed kehvas seisukorras, tänavavalgustust pole või ei vasta see kaasaja nõuetele. Veelgi keerulisemaks teeb olukorra, et parkümmend aastat tagasi mõõdeti aiandusühistutele kuuluvad teemaad kinnistute sisse nii, et kinnistu piir jookseb tee keskelt ja seega võib ühel teel olla mitu omanikku. Valla teedevõrgust moodustavad erateed kokku igikaudu 35% (kilomeetrites u 236) ja peale talvise lumelükkamise on kõik muud tee korras hoidmise kohustused erateede omanikel. Vald saab kulutusi teha vaid avalikuks kasutuseks mõeldud teedele.

Kuidas tagada kinnistutele avalikult teelt juurdepääs?

Et tagada kinnistutele juurdepääs avalikult teelt, on seadusandja ette näinud mitu varianti. On võimalik maa võõrandada, seada isiklik kasutusõigus avalikule teele või sundvaldus tee avalikuks kasutuseks. Mis erinevused neil on? Võõrandamine tähendab maakorraldustoiminguid: teemaa välja mõõtmist ja notariaalset tehingut omaniku muutmiseks. Isiklik kasutusõigus on notariaalne leping, mis kantakse kinnistusraamatusse ja sellest aastast ka maa-ameti kitsenduste kaardile. Sundvaldus kantakse samuti kitsenduste kaardile, aga otse vallavalitsuse poolt. Seega on viimane variant maksu- maksja raha kõige optimaalsem kasutamine. Oleme seni lähtunud põhimõttest, et suurema koormusega teed tuleb võõrandada, muudel puhkudel kasutame sundvalduse seadmist. Sundvaldus on juriidiline termin ja ei tähenda kellegi sundimist. Kõikide variantide puhul räägitakse omanikega läbi. Vallavalitsus ei ole maksnud endiste suvilarajoonide teemaa eest kompensatsiooni, kuna oleme võtnud üle tee remontimise ja hooldamise



Mahukaim käimasolev detailplaneering puudutab Kilksama küla Foto: Viktor Tund

kohustuse. Oleme koostanud nimekirja teedest, mis vajavad pärast üleandmist rekonstrueerimist ja töid järjest tehakse.

Miks on oluline detailplaneeringu protsessis kaasa rääkida?

Keeruliseks läheb siis, kui üks teemaa omanik ei soovi või ei saa kohustusi üle anda. Siis ei tohi vald investeerimist teha. Kannatajateks on sel puhul teised selle tee kasutajad. Seadusandja on jällegi ette näinud viisid, kuidas jõuda lahenduseni, aga need on aeganõudvad ja keerulised protsessid. Üks neist on detailplaneering, mis on ühiskondlik kokkulepe. Sinna kaasatakse piirkonna maaomanikud, aga ka kõik asjasse puutuvad ametkonnad. Detailplaneering või projekteerimistingimuste protsessi läbiviimine tagab selle, et on võimalik läbi viia ka sundvõõrandamine. Sundvõõrandamine võimaldab nii vastastikust kokkulepet kui ka kokkuleppele sundimist. Detailplaneeringus pannakse paika lisaks teele muude vajalike taristute maavajadus: vee- ja kanalisatsioonsüsteem, elektri- ja sidekaablid, sajuveesüsteem ja tänavavalgustus. Praegu on näiteks käimas Kilksama detailplaneering ligi 24 hektaril, kuhu on kaasatud umbes 250 maaomanikku. Planeeringuprotsessi jooksul saadame kõigile maaomanikele kirju ja kaasame neid koosolekutele. Kaasamise mõte on selles, et maaomanik ise teab kõige paremini, kus on sissesõidutee, tema kinnistut puudutavad ehi-

tised, näiteks vee- ja kanalisatsioonisüsteem, mõni kaabel jne. Tihti pole need avalikesse registritesse kantud. Seega olge aktiivsed detailplaneeringute või projekteerimistingimuste protsessis osalema. Kui detailplaneering on kehtestatud, on võimalik alustada maade võõrandamisega ja taristu väljaehitamise.

Kergliiklusteede ehitamiseks on vaja maad eraomanikelt

Kogukondadega kohtumistel jõuab pea alati jutt kergliiklustee soovini. Tori vald on Pärnumaa omavalitsustest viimastel aastatel kõige rohkem kergliiklustee kilomeetreid ehitanud. Samas on elanike vajadused ja soovid väga palju suuremad. Tee ehitamiseks vajame eraomanikelt maad. Maale ehitusõiguse saamiseks oleme kasutanud projekteerimistingimuste menetluse kaudu sundvalduse seadmist. Maaomanikele saadetakse projekteerimistingimuste eelnõu ja joonised, millele ootame tagasisidet. Samal ajal tellime kinnisvara hinnangu ja pärast projekteerimistingimuste menetlust? Sest projekteerimised on sisendiks projekteerijale ja ehitusprojektist selgub, kui suur on maa võõrandamise vajadus – kus on elektri- ja sidekaablid, kas midagi on vaja ümber ehitada, kuidas sajuveed jooksevad, kus on maaparandussüsteemid jne. Mõistan, et omanik tahaks kohe teada, kui suur on

maa vajadus ja kui palju ta kompensatsiooni saab, aga see kõik kujuneb protsessis. Uute teede rajamisel räägime tasulisest sundvaldusest ja tasu suurus saadakse läbiarvutamisel. Selle aluseks on kinnisvarahindaja poolt tehtud eksperthinnang. Vahel soovitakse lisaks aia ehitamist või hekkide istutamist. See summa arvestatakse saadavast kompensatsioonist maha. Sageli seatakse sundvaldus enne tee ehitamist ning pärast tee ehitamist mõõdetakse teemaa välja ja sõlmitakse maa võõrandamise leping notari juures. Kui maa maksumus on varem sundvalduse protsessis tasutud, siis maa võõrandamise protsessis uuesti maa eest ei maksta. Olenevalt maaomaniku soovist võib maa omand jääda muutmata, aga kuna sundvaldus on varem seatud, siis tee avalik kasutus jääb kestma. Enamasti ehitab vald kergliiklusteid toetusmeetmete kaudu, aga toetust saab taotleda vaid siis, kui kõik kokkulepped on sõlmitud. Seega – kui vald ja maaomanik kokkuleppele ei jõua, pole võimalik ka kergliiklusteed rajada. Valdavalt saavad maaomanikud kergliiklustee vajadusest aru ja me jõuame kokkuleppele, aga on ka vastupidiseid näiteid, kus jõuame teemaga kohtuni välja.

Valla üks väga oluline ülesanne on avaliku ruumi kujundamine. Me kõik saame planeerimisprotsessis kaasa rääkida – millised on meie teed ja tänavad, kus on pingid, puud ja prügikastid, päikese- ja tuulepargid. Olge aktiivsed kaasa rääkima!

Kilksama detailplaneeringu avalikust väljapanekust

Oti tee, Tammiku tee, Taara tee, Tõrukese tee, Nõmmeliiva tee, Nõmmevahe tee, Nõmme tee, Haaviku tee, Kaasiku tee, Kaasiku-kaare tee katastriüksuste ja nende lähiala detailplaneeringu eskiislahenduse avalik väljapanek toimus 08.07–11.08.2024 ning avalik arutelu 27.08.2024.

Avaliku väljapaneku ajal laekusid arvamused ja küsimused planeeritavate siseteede laiuse, planeeritava vee- ja kanalisatsioonisüsteemi, sademevee süsteemi, olemasolevate veektorustike, kergliiklustee, prügikonteinerite asukoha, olemasolevate kaevude ja elektriliinide kohta, samuti teede jaoks katastriüksustest eraldatavate maade suuruste ja planeeringu elluviimise kohta.

Neile Tori vallavalitsuse poolt vastati ja võimaluse piires võeti arvesse.

Avalikul arutelul tutvustati planeeringu menetlemise protsessi. Kirjeldati olemasolevat olukorda, mis on äärmiselt ebapiisav, et tagada normaalne ja seaduspärane elukeskkond. Selgitati katastriüksuste omanike ja valla seisukohti koostatud planeeringu eskiislahenduse suhtes. Lepiti kokku, et on vaja kutsuda kokku koostööd piirkondade kaupa, kuna olukord on mitmetes kohtades erinev. Vallavalitsuse töötajad ja planeerijad selgitasid, et eesmärgiks on saavutada koostöös kohalike elanike ja katastriüksuste omanikega antud piirkonnas parim detailplaneeringu lahendus.

Arengukava kohtumistel sai küsida ja arutleda

LAURI LUIDE
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Augustikuus viidi valla erinevates piirkondades läbi arengukava kohtumised. Iga-aastaste kohtumiste mõte on eelkõige kuulda elanike ideid, soovitusi, muresid ja küsimusi. Vallavanem ja võimalusel abivallavanemad tutvustavad oma igapäevaseid tegevusi, millised töövõidud ja murekohad on esile kerkinud ja kuidas ühed või teised arengud elanikke mõjutavad. Need kohtumised on hea viis selgitada kõiki valla eluga seotud teemasid ja tutvustada lähiaastate suuremaid prioriteete.

Igal aastal on kohtumiste arv ja asukohad pisut varieerunud, aga üldiselt on eesmärk kohtuda kõikides suuremates keskustes, paikades, kus on toimunud või toimumas rohkem arendustegevusi, ja veenduda, et ükski piirkond ei jääks mitu aastat järjest eemale. Seekord toimusid kohtumised Eametsas, Sindis, Tammistes, Saugas, Jõesuus, Piistaojal, Taalis, Ares ja Toris. Osalejaid jagus igale kohtumisele ja arutleti samuti aktiivselt.

Millest räägiti?

Tori valla kõige suurem ettevõtmine järgmisel kahel aastal on Tammiste algkool-kogukonnakeskuse (TAKK) rajamine ja Tori põhikooli rekonstrueerimine. Algkooli ehitamine Tammistes on päevakorral olnud juba aastaid, aga nüüdseks pigistab king nii kõvasti, et tuleb asuda ehitama. Lisaks surveb meid Euroopa Liidu toetuste ajakava. (Tammiste algkool-kogukonnakeskuse rajamisest oli pikemalt juttu

eelmisel valla lehes). Kogukonnakeskuse ehitamiseks sai Tori vald ligikaudu paari miljoni euro ulatuses toetust projektirahade näol, aga enda vahenditest tuleb siiski väga palju ehk ligikaudu seitse miljonit eurot juurde panna. Arvestades viimaste aastate majanduslangust ja hüppeliselt kasvanud püsikulutuste mahtu, on see pannud meid olukorda, kus peame TAKKi rajamise eesmärgil muudes valdkondades kulutusi rangelt kontrolli all hoidma. See ei tähenda, et mujale üldse raha ei jagu. Väiksemaid arendusi nagu mänguväljakud spordiplatsid, teede korrastamine jpm viime jätkuvalt ellu, kuid suuremaid rekonstrueerimisi ja arendusprojekte viime ellu pigem ainult toetusraha olemasolul.

Mis saab elanikelt laekunud ettepanekutest?

Arengukava kohtumistel pandi kõik esitatud ettepanekud kirja. Laekunud ettepanekud jagatakse arengukava ettepanekuteks ja jooksvateks küsimusteks, millest viimased suunatakse täitmiseks vastavatele spetsialistidele. Arengukava ettepanekud arutab läbi vallavalitsus ja need lähevad hääletamisele volikogusse. Seejärel läbib muudatustega arengukava koos eelarvestraategiaga kaks lugemist volikogus, kuni volikogu uuendatud arengukava vastu võtab.

Arengukavasse saab ettepanekuid esitada igal ajal aadressil tori@torivald.ee või või Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnumaa.

MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu avab taotlusvoorud LEADER projektitaotluste vastuvõtmiseks

MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu avab taotlusvoorud LEADER projektitaotluste vastuvõtmiseks.

Taotlusi võetakse vastu Häädemeeste valla, Kihnu valla, Pärnu linna Audru ja Tõstamaa osavalla, Saarde valla (haldusreformieelne Saarde valla territoorium), Tori valla (haldusreformieelne Sauga valla territoorium), Lääneranna valla (haldusreformieelne Varbla ja Koonga valla territooriumid) mittetulundusühingutelt, sihtasutustelt, kohalikest omavalitsustelt, mikroettevõtjatel.

Meede 1. Ettevõtluse arendamine ja mitmekesistamine

Taotluste vastuvõtt toimub 7.10.2024 kella 8.00-st kuni 11.10.2024 kella 16.00-ni. Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mikroettevõtjad. Meetmesse 1 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 27.11.2024.

Meede 2. Aktiivne kogukond

Taotluste vastuvõtt toimub 4.11.2024 kella 8.00-st kuni 8.11.2024 kella 16.00-ni. Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm. Meetmesse 2 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 30.12.2024.

Meede 3. Romantilise Rannatee ühistegevus ja turundus

Taotluste vastuvõtt toimub 4.11.2024 kella 8.00-st kuni 8.11.2024 kella 16.00-ni. Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm. Meetmesse 3 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 30.12.2024.

sed, ettevõtjad ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm. Meetmesse 3 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 30.12.2024.

Meede 5. Sotsiaalvaldkonna arendamine

Taotluste vastuvõtt toimub 25.11.2024 kella 8.00-st kuni 29.11.2024 kella 16.00-ni. Taotlejateks on tegevuspiirkonnas tegutsevad mittetulundusühingud, sihtasutused, ettevõtjad ja kohalikud omavalitsused, kohalik tegevusrühm. Meetmesse 5 esitatud projektitaotluste hindamise tähtaeg tegevusrühmas on 21.01.2025.

Taotleja peab vastama LEADER-meetme määruses § 27 loetletud tingimustele ning esitama nõutavad dokumendid ja projektitaotluse hindamiseks vajaliku lisainformatsiooni vastavalt LEADER-meetme määruse ja kohaliku tegevusrühma nõuetele.

Täpsema informatsiooni strateegia, meetmete, hindamiskriteeriumite ja taotluste menetluskorra kohta leiad kodulehelt www.plp.ee. Taotluste vastuvõtt toimub ainult elektrooniliselt PRIA e-teenuste keskkonnas. Konsultatsiooni aja palume eelnevalt kokku leppida telefonil 433 1053 või info@plp.ee.



Kohalikud ettevõtted ja päästjad ühendasid suve kuumematel ja kuivematel perioodidel jõud

EMILY BOLLVERK

Eestis panustavad maa- ja linnakondadesse tihtipeale eelkõige kohalikud ettevõtted. Nii ka Tori valla puhul, kus kohalikud ettevõtted teevad tihedat koostööd päästjatega, et nii suve kuumemateks ja kuivemateks perioodideks kui ka ülejäänud aastaks valmis olla. Ikka ja jälle avatakse oma ala päästjatele, et koos harjutada valmisolekut põlenguteks.

Warmestoni Sauga tehase juhi Teigo Tamme sõnul on koostööd kohalike päästjatega tehtud aastaid, kuid sel suvel toimusid esimesed suuremad õppused. „Warmestoni ostis ettevõtte kõrval oleva suure saeveski ära ja tänu sellele oli meil sellest aastast võimalik päästjatele pakkuda suuri ruume, kus oma õppuseid läbi viia,“ sõnas Tamm. „Saeveski on tootmise lõpetanud, kuid kõik seadmed on endiselt sees – nii andsime päästjatele küllaltki vabad käed sisustatud saeveskis toimetamiseks,“ lisas ta.

See annab võimaluse päästjatel tutvuda reaalse keskkonnaga, et suurendada valmisolekut suvisteks tuleohtlikeks perioodideks. Tihe koostöö ei piirdu aga vaid ühekordse õppusega – puitpelleti tootja investeerib pidevalt oma inimestesse ja tehnilistesse lahendustesse, et tagada turvalisus nii enda töötajatele kui ka kohalikele kogukonnale. „See on kõigi Tori valla elanike huvides, et meie päästjad oleksid hästi koolitatud ja päris keskkonnas harjutamine annab neile kindlasti parema võimaluse väljaõppeks,“ kirjeldas Tamm.

Turbapõlengute kustutamine on aja- ja ressursi-

mahukas ning kulukas nii ettevõttele kui ka päästetametele. Ometi on põlenguid väga raske ennetada, mistõttu tuleb alati valmis olla kõige hullemaks. „Kunagi ei tea, kui keegi sealt oma ATVga üle sõidab ja väikesed laigukesed levima hakkavad. Seepärast peame valmis olema oma jõududega kiiresti reageerima ja tulekahju lokaliseerima,“ selgitas Lääne päästkeskuse väljuhtide grupi juht Märt Hindreus.

Komandod, kes paiknevad ettevõtetele lähemal, käivad nende võimekusega vähemalt korra aastas tutvumas. „Kui kuivem hooaeg on algamas, siis komandod käivad üle vaatamas, millised on ettevõtete veevarustuse tagamise ja tulekustutamise võimekused. Ühtlasi saame ka oma tehnika turbarabas proovile panna,“ lisas Hindreus. „Selline silmaringi laiendamine on väga oluline. Kriisiolukordades peame teadma, milline võimekus on ettevõttel endal ja sama tähtis on ka see, et ettevõtete töötajad saaksid harjutusi ise läbi teha, et põlengu korral oleks neil juba kiirem reageerimisvõime.“

Hindreuse sõnul panustavad ettevõtted üha enam tuleohutusnõuetesse ja treenivad töötajaid selleks, et nad suudaks enda tehnikaga esmasele tulekahjule reageerida. Koostööd päästjatega on aastaringne suhe ning mitmed ettevõtted on ka neilt nõu ja abi küsinud. „Väga tore on näha, et ettevõtted panevad ka ise sellele aina suuremat rõhku ja arendavad väga ilusti oma tehnikat,“ sõnas Hindreus.

Et õppustel osalevad samad päästjad, kes on valves, ei ole alati õppuse aega võimalik täpselt kokku leppida. „Kui neil on mingi



Päästjad harjutamas

Foto: erakogu

väljakutse, siis peavad nad ikkagi seal toimetama ja samal ajal, kui nad siin harjutavad, on neil kogu aeg valmidus välja sõita,“ selgitas Warmestoni Sauga tehase juht Teigo Tamm. „Me ei lase end aga sellest häirida – meie igapäevane tegevusala on väga tuleohtlik ja peame selleks igal hetkel valmis olema,“ lisas ta.

Ka Nurme Turba juht Marko Kulman kinnitab, et huvi tihedaks koostööks on mõlemapoolne. „On igati mõistlik, et päästjad oleksid meie turbaväljadega juba tuttav ja juhul, kui meil peaks nende abi vaja minema, on nad hästi treenitud,“ selgitas Kulman. Tema sõnul on päästjate väljaõpe eriti oluline. Kuna Eesti turbatööstus võtab enda alla vaid 2% kogu

Eestimaa soodest ja rabadest, on oluline selliseid harjutusi reaalses keskkonnas läbi viia, et päästjad oleksid valmis toime tulema ka ohtlike põlengutega aladel, kus ei ole pidevat järelevalvet. Tugev partnerlus kohalike ettevõtete ja päästetamete vahel aitab parandada piirkonna tuleohutust ja valmistab kõiki osalisi kriisiolukordadeks paremini ette.

Ettevõtjate tihe koostöö päästetametiga tagab turvalisema keskkonna kõigile Tori valla elanikele ning aitab ennetada võimalikke kriisiolukordi. Pidev suhtlus ja ühised õppused annavad päästjatele väärtusliku kogemuse, aidates samal ajal ettevõtetele oma valmisolekut tõsta.

Rohelise Jõemaa koostöökogu avab taotlusvooru ESF+ miniprojektide vastuvõtmiseks

Rohelise Jõemaa koostöökogu (RJK) avab taotlusvooru ESF+ (Euroopa Sotsiaalfond+) miniprojektide vastuvõtmiseks. Miniprojekte saavad esitada RJK piirkonnas tegutsevad seltsingud, mittetulundusühingud (sh kohalik tegevusrühm), sihtasutused, ettevõtjad ning kohalikud omavalitsused.

Toetatakse tegevusi, mis aitavad kaasa meetme 3: „Sotsiaalse kaasatuse suurendamine ja hoolduskoormuse vähendamine“ meetmelehel välja toodud eesmärkide täitmisele. Ühe miniprojekti toetuse suurus on 6029 eurot, toetuse määr on 100%. Taotlusvooru eelarve on 120 580 eurot.

Taotlusvooru infopäev Tori vallas on 7. okt kell 17 Tori vallavalitsuse teenuskeskuses (Selja mnt 2, Tori alevik).

Miniprojektide vastuvõtt toimub ainult elektrooniliselt SPOKU taotluskeskkonnas ajavahemikul 14.10–05.11.2024.

Täpsem teave taotlusvooru ja kõikide infopäevade kohta RJK koduleheküljel www.joemaa.ee/ meede3.



Vabaühenduste ürituste korraldamise toetuse tähtaeg on 1. oktoober

Uue mittetulundustegevuse toetuse andmise korra järgi on vabaühenduste ürituste korraldamise toetuse tähtaeg 1. oktoobril. Ürituste korraldamise toetust antakse mittetulunduslikule ühingule, seltsingule või füüsilisele isikule kogukonnale suunatud ürituse korraldamise kulude katteks. Toetust antakse kuni 1000 eurot ürituse kohta, kuid mitte rohkem kui 10 000 eurot aastas ühe taotleja kohta. Üritus(t)e korraldamise taotlust saab esitada kolm korda aastas (1. märtsiks, 1. juuliks või 1. oktoobriks). Kui sündmused on teada juba aasta algul, siis võib esitada ühe taotluse kogu aasta peale.

Ürituste korraldamise toetust võivad taotleda mittetulundusühingud, sihtasutused, füüsilised isikud, seltsingud ja äriühingud.

Ühekordset toetust antakse kuni 300 eurot aastas ning seda võib taotleda aasta ringi.

Lähem info ja taotlemine valla kodulehelt: www.torivald.ee > Teenused ja toimingud > Vabaühenduste toetuse taotlus.

Taali VPK kutsub kõiki

PÄÄSTERINGI

Sina, kes sa tunned, et see teema Sind huvitab ja puudutab siis

Tule meie komandosse!!

Kohtume 4. ja 18. oktoobril kell 17.00–19.00

Teid kutsuvad: Antti Aile Tõnu Kaire



Kuidas säästa ennast ja loodust?

ANNA-LIISA ATS
PRAKTIKANT
KÄRT LINDER
KESKKONNANÕUNIK

Tänavu on huvilised osaks saanud koolitusest teemal „Kodumajapidamises kasutatavad ohtlikud ained inimesele ja loodusele (kodu-keemia, kosmeetika)“. Koolitajaks oli Helen Orav-Kotta, kes on Tartu ülikooli mereinstituudi mereökoloog, aga ka keskkonnakoolitaja, Eesti looduskosmeetika liidu tarbijavalikute koordinaator ja aroomiterapeut. Selle teemani jõudis Helen paar-kümmend aastat tagasi ja on südameasjaks võtnud ka teiste teadlikkuse tõstmise.

Kokkusaamisel räägiti kodus majapidamises esinevatest kõige tavalisematest kemikaalidest – puhastusvahenditest ja kosmeetikatoodetest. Erinevalt enamikest teistest kemikaalidest ja materjalidest, mis meid ümbritsevad, puutuvad näiteks kosmeetikatooted meie nahaga kokku ning kontakne mõju toimub pikka aega järjest. Puhastuseks mõeldud kemikaalide ülesandeks on keemiliste reaktsioonide käigus erinevaid materjale ja pindu puhastada, kuid samad reaktsioonid võivad muuta puhastusvahendid inimesele ja loodusele ebatervislikuks. Lisaks uuriti, kust oleks võimalik oma toodete kohta infot saada, mida vältida või valida, et meid ümbritsevad tooted oleksid ohutud.

Looduslik või öko ehk mahe?

Väga lihtne on täna päeval öko- ehk mahetoodete leidmine, kuna vastavad märgised leiab toote pealt. Kui tootel on märgis, saab selle järgi teada, mis on selle puhul lubatud. Märgisega toodete puhul on karmid ja ranged reeglid, mida peab järgima.

Oluline on tähele panna, et loodus- ja ökotoodete vahel on ka omajagu erinevusi. Näiteks looduslikule identsete ainete kasutamine on keelatud ökotoodete puhul, aga lubatud looduskosmeetikas. Samas loomkatsed on keelatud mõlema puhul.

Kui on soov enda tervist ja keskkonda säästa, peaks kindlasti ökomärgisega toodet eelistama. Soetades ökomärgisega tooteid, aitad kaasa keskkonnasäästlike ning tervisesõbralike toodete turu suurendamisele.

Eestis võib leida ökomärgisega tooteid nii tava- kui ka ökopoodidest. Kõige laialdasemalt on Eestis levinud märgised *Euroopa Liidu Lil- leke*, *Sinine Ingel* ning *Põhja- maade Luik*. Ökomärgised



Koolitusel osalenud valmistasid ise looduslikke kosmeetikatooteid ja puhastusvahendeid

Foto: Kärt Linder

DEODORANT

Koostisosad: 1 spl söögisoodat, 1 spl tärklis (mais, kartul, riis vms), 1 spl rafineerimata kookosrasva.

Valmistamine: Võta näiteks klaaspurk, kus sega omavahel söögisooda ja tärklis. Kui tahta suuremas koguses valmistada, kehtib põhimõte, et söögisoodat ja tärklis tuleb panna võrdses koguses. Kookosrasva lisatakse pasta valmistamiseks, mistõttu jälgi segatud komponente, et tekiks kreemjas konsistents.

Kasutamine: Määri nahale näpuotsaga (vaja läheb väga väikest kogust!), kuid käed peavad olema kasutamisel puhtad ja kuivad (nii säilib deodorant kauem). Tegelikult on soovituslik võtta puhta lusika või noaotsaga purgist. Enne riietumist on soovituslik mõni minut lasta imenduda. Ettevaatlik peab olema musta värvi riiete kasutamisega, kuna söögisooda võib jätta jäljed.

Säilitamine: Valmistatud deodorant säilib ilma säilitusainetena toatemperatuuril, pimedas otsese päikesevalguse eest kaitstult vähemalt kuus kuud.



võivad erineda ka sõltuvalt tootegruppidest, näiteks tekstiilitoodetel on ökomärgiseks *Ökotex*, looduskosmeetikal aga näiteks *ECOCERT* või *NaTrue*.

Mis on looduskosmeetika?

Kosmeetikas kasutatavad ained on väga erinevaid ja neid ained võib laias laastus jagada järgmiselt: 1) pärit looduslikest allikatest, 2) looduslikult tuletatud, 3) looduslikule identsed, 4) looduslikest materjalidest saadud, kuid mingi osa on asendatud sünteetiliste molekulidega, 5) sünteetilised. Paljud tooted sisaldavad paraku jätkuvalt sünteetilisi aineid, mida ei tohiks üldse kasutada. Kosmeetikatoodetes sisalduvad mürgised ained on nt lõhnaained, formaldehüüd, trifenüülfosfaat, toluen, ftalaadid, parabeenid, hüdroki-

noon, kiviõetõrv, naatriumlaurüülsulfaat.

Mõiste „looduskosmeetika“ tähendus pole Euroopa Liidu, sh Eesti seadusandluses sätestatud. Kas looduskosmeetika tähendab, et tootel on looduslike koostisosad 100, 95, 50 või 10%, pole määratletud.

Kasutama peaks selliseid tooteid, mille koostisosad on pärit looduslikest allikatest ning mille looduslik struktuur ja päritolu on säilinud (nt kakaovõi, apelsini eeterlik õli) või on looduslikult tuletatud (nt jojobiõli, mis on eraldatud petrooleum-lahustuse teel). Eestis on samuti mitmeid kohalikke looduskosmeetikatootjaid, mille toodete kasutamist võiks eelistada, nt Turbliss, Magrada, Tilk! ja paljud teised.

Väga paljusid tooteid on võimalik ka kodus ise valmis-

tada. Koolituse käigus said osalejad valmistada endale deodorandi ja kehakreemi.

Kust saab toodete koostise kohta infot?

Koostisainete nimetused on universaalsed ja on olemas erinevaid, kuid kahjuks veel vaid ingliskeelseid veebilehekülgi, kust leiab infot oma valitud toote koostisosade kohta. Juhime tähelepanu, et kosmeetikatoodetel peavad olema kirja pandud kõik koostisained ja kehtib sama reegel, mis toiduainete puhul – enim sisalduv peab olema nimekirjas esimesel kohal. Puhastusvahendite puhul seda reeglit ei ole.

Veebilehelt INCIDecor (<https://incidecoder.com>) on toote kohta info otsimisel võimalik kopeerida tekstina koostisosasid, aga võimalik kasutada ka toote koostisosadest tehtud fotot. Seejärel näitab toote koostisosade analüüs, millised tootes sisalduvad ained on head ja mis halvad, millised on allergeenid jne. Lisaks on võimalik kõikide koostisosade kohta lugeda põhjalikumalt.

Lehelt EWG (<https://www.ewg.org/skindeep>) saab otsida toote nime, koostisosade, koostisaine järgi. Sel lehel antakse tootele hinnang skaalal mahemärgis ja 1-10 (1 on parim, 10 halvim).

Seda lehekülge on visuaalselt parem kasutada. Looduslik toode ei tähenda alati, et see skaala järgi roheline ehk parim on. Näiteks alkoholisaldus või tugeva allergeeni sisaldus muudab toote sellel skaalal n-ö halvemaks. Samas näiteks allergeenide puhul on tegemist väga individuaalse aspektiga – mis ühele inimesele tekitab allergiat, teisele ei pruugi.

ÜLDPUHASTUSVAHEND 11

Koostisosad: 2-3 spl äädikat, 2-3 spl öko nõudepesuvahendit, ülejäänud pudelit täita veega.

Valmistamine: Lisa kõik koostisosad spreipudelisse ja loksuta pudelit korralikult.

Kasutamine: Pritsi lahust pindadele, mis vajavad puhastamist ning pühi see mikrokiudlapiga ära.



KÜÜRIMISPASTA

Koostisosad: 1 spl söögisoodat, nõudepesuvahendit.

Valmistamine: Võta näiteks klaaspurk, kuhu lisa kõigepealt söögisooda ja seejärel kata see nõudepesuvahendiga. Sega koostisosad omavahel, et tekiks kreemjas pasta.

Kasutamine: Võta švammiga purgist ja nühi puhastust vajavale pinnale.



Toodetes sisalduv mikroplast

Mikroplastiks nimetatakse väikesi, enamasti alla poole-sentimeetrise läbimõõduga plastitükke. Mikroplast tekib näiteks sünteetilisi kiude sisaldavate rõivaste pesemisel, kilekottide lagunemisel. Teatud hügieeni- ja kosmeetikatoodetesse on sihilikult lisatud mikroplasti, näiteks plastiterad koorivas näokreemis.

Oluline on vältida mikroplasti sisalduvate toodete kasutamist. Taas on olemas ingliskeelne rakendus, mille kaudu on võimalik tuvastada plastiku, aga ka naftaprodukti sisaldust tootes. Selleks on Beat The Micro Bead (<https://www.beatthemicrobead.org>).

Puhastusvahendid

Ka kodumajapidamises kasutatavate puhastusvahendite valikul peab lähtuma samadest põhimõtetest, mis kosmeetika puhul, et see oleks nii meile kui ka loodusele ohutu. Puhastusvahendid, mis sisaldavad nt naftat, sünteetilisi lõhna- või värvaineid, fosfaate, kloori või tugevaid pleegitusaineid, jätavad suure kahjuliku jälje. Nendest ainetest tulenevalt on paljud vahendid ka nahka ärritavad, kuivatavad või

allergiat põhjustavad ning nagu toote etiketil märgis viitab, on aine süttiv või mürgine.

Selliste puhastusvahendite asemel on kasulik ja lausa vajalik kasutada looduslikke kodupuhastustarbeid, mis on valmistatud taimset päritolu koostisainetest. Ka looduslikud puhastusvahendid suudavad eemaldada rasva, plekid ja bakterid, samal ajal on kindel, et vahendite kasutusega ei ole reostatud looduskeskkonda. Enamjaolt on looduslikud puhastusvahendid ka lõhnatud, mistõttu sobivad hästi ülitundlikule ja allergilisele nahale.

Praeguseks on üha rohkem looduslikke puhastusvahendeid tavapoodidest kättesaadavad, aga loomulikult on vahenditel suurem valik spetsiaalsetes nn ökopoodides. Olemas on ka mitmeid kodumaiseid tootjaid, nt Mulieres, Biominerata.

Lisaks kaubanduses leiduvatele looduslikele puhastusvahenditele saab neid valmistada ka kodus leiduvatest käepärastest vahenditest. Koolitusel valmistati pesupulbrit ja küürimispastat.

Koolituste korraldamist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus looduskaitse programmist.

Eestis levinud ökomärgised



Ohtlike jäätmete ja elektroonika kogumisring tuleb taas oktoobris

JANNE SOOSALU
KESKKONNASPETSIALIST

Vallavalitsus korraldab oktoobris ohtlike jäätmete ja koduelektronika kogumisringid, mille käigus saavad Tori valla elanikud tasuta ära anda majapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed ja elektroonikaseadmed.

Koduelektronika hulka kuuluvad kõik elektriga töötavad seadmed. Seadmed peavad olema komplektsed ja demonteerimata (näiteks televiisori kast, plokkid ning kineskoop ei tohi olla eraldi). Külmikute külmutusagregaate ei tohi vigastada ega ise demonteerida. Komplektselt loetakse toodet, mis ei ole lammutatud ning sisaldab seadme olulisi osasid (kineskoope, trafosid, kompressorid jne). Seadmel võivad puududa väheolulised osad nagu käepidemed, riiulid, toitejuhe jne.

Kodumajapidamises tekkinud ohtlike jäätmete hulka kuuluvad:

- ohtlikke aineid sisaldavad põllumajanduskemikaalid;
- vanad päevavalguslambid;
- elavhõbedat sisaldavad jäätmed;
- antifriisid;
- pliiakud, muud akud ja patareid;
- lahustid;
- happed;
- forokemikaalid;
- pestitsiidid;
- ravimid;
- ohtlikke aineid sisaldavad värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäätmed;
- ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid ja materjalid;
- süntetilised mootori-, käigukasti- ja määrded.

Jäätmed tuleb edastada lekkekindlas taaras ning jäätmete ülevõtmisel tuleb ise kohal olla.

Lisainfo: keskkonnaspetsialist Janne Soosalu, tel 525 3929.

Sõltuvalt ära antavate jäätmete kogusest võivad kellaajad varieeruda. Palume arvestada täiendava ajavaruga.

SAUGA PIIRKOND 05.10

Sauga alevikus Salu 6 juures	09.00–09.45
Sauga alevikus Sauga noortekeskuse parklas	10.00–10.30
Eametsa külas Kiilu bussipeatuses	10.45–11.15
Nurme külas Sauga põhikooli bussipeatuse juures	11.45–12.15
Kilksama külas Tiglitsa bussipeatuses	13.00–13.30
Urge külas Urge raamatukogu ees	13.45–14.15
Pulli külas endise Taali kooli parklas	14.30–15.00
Tammiste külas Aiandi bussipeatuses	15.15–15.55
Tammiste külas Uuemetsa elurajoonis RMK metsaraja alguses	16.15–16.30

TORI PIIRKOND 12.10

Taali külas Saare tee 4 ääres	09.00–09.30
Tori alevikus Virula tn 10 ja Tori koolitee nurgal	09.40–10.10
Rätsepa külas Vanatoa tee otsal	10.40–11.00
Jõesuu külas Keskuse tee 2a konteinerite juures	11.10–11.45
Tori alevikus Oore tee 2	12.00–12.30
Oore külas infotahvli juures	13.30–13.50
Selja külas alajaama juures	14.00–14.30
Piistaoja küla, Töökoda	14.45–15.15

ARE PIIRKOND 19.10

Elbu külas saeveski juures	09.00–09.20
Are alevikus teenuskeskuse parklas	09.45–10.15
Niidu külas Are mõisa pargi kõrval platsil	10.45–11.15
Suigu külas Suigu seltsimaja ja kaupluse vahel parklas	11.45–12.15
Tabria külas Tabria bussipeatuses	13.15–13.45
Murru külas külalplatsil	14.00–14.20
Lepplaane külas Lepplaane bussipeatuses	14.45–15.00

SINDI LINN 26.10

Vahtra bussipeatuses	09.00–09.30
Kesk tänava ja Pika tänava ristmikul (Tiigi park)	09.40–10.00
Viira bussipeatuses*	10.15–10.45
Supluse bussipeatuses*	11.00–11.15
Gümnaasiumi bussipeatuses*	11.30–12.00
Pärnu mnt 24 ees platsil	13.00–13.30
Sindi noortekeskuse ees	13.40–14.00
Rulapargis	14.15–14.45
Paide mnt ja Kuldnoka tn ristmikul*	15.00–15.30

*Pärnu poolne suund

Sügisese haljastustööd vallas

TRIIN SOHLU
VALLAÄEDNIK

Muruniitmise aeg hakkab läbi saama ja see asendub lehekoristusega. Tasub meele pidada, et langenud puulehed on orgaaniline väetis. Kõdunemise kaudu jõuavad toitained tagasi mulda, samuti pakuvad lehed taimele kaitset külma eest. Seda põhimõtet peame silmas ka valla haljasalade hooldades. Kindlasti peab langenud lehed ära koristama kraavides, teedelt ja väga käidavatest kohtadest. Koristamise vajadus sõltub muidugi ka puude tihedusest ja liigist.

Sel sügisel paneme valla peenardesse juurde tulpide, püvililled, laukude ja nartsisside sibulaid, mis rõõmustavad oma iluga meid kevadel.

Taas saab teha puudehooldustööd ja raiet, et ennetada ohte. Sindis on planeeritud teha puude hooldustöid Hariduse, Ringi ja Meistrite tänaval. Samuti eemaldatakse linnapildist surnud puid. Ka Tammistes Uuemetsa tee äärest eemaldatakse mõned surnud puud, mis võivad talvel lume raskuse all elanikele ja sõidukitele ohtu kujutada. Tööde lõpp on planeeritud hiljemalt 30. detsembriks.

Valla territooriumi asuvatest ohtlikest puudest palume teatada vallaäednikule: triin.sohlu@torivald.ee.



Sindis Meistrite tänaval asuvatele pärnadele tehakse hooldustöid

Foto: Piia Salundi

TOETAB KOOLITUS

Mida peab teadma metsloomadega kokkupuutumisel?

06. oktoobril
kell 10.00 Sauga Must Maja
kell 13.00 Tori Rahvamaja

27. oktoobril
kell 10.00 Sindi Seltsimaja

Koolituse viib läbi:
TÖNIS KORTS
Eesti Jõhimeeste Seltsi tegevjuht

Koolitusel osalemine on TASUTA, kuid soovituslik eelregistreerimine: elurikas.torivald.ee/registreerimine

Pärnumaa esimene Rohefoorum näitab suunda, kuidas viia kestlikkusega ettevõtte suuremasse kasumisse

TOOMAS TOODU
ROHEKOBARA
KOGUKONNAJUHT
PÄRNUMAA ARENDUSKESKUS

17. oktoobril toimuval Pärnumaa esimesel Rohefoorumil „Kasumlik kestlikkus – kuidas viia kestlikkusega ettevõtte suuremasse kasumisse?“ räägime lihtsalt ja praktiliselt, milliseid samme ette võtta, et ettevõtte üleminek jätkusuutlikumale ärimudelile oleks ka kasumlik. Rohefoorumilt saavad vajalikke teadmisi nii need ettevõtted, kes alles plaanivad kestlikkuse teekonnaga alustada, kui ka need, kellel juba esimesed sammud ette võetud.

Rohefoorum loob platvormi, kus kohtuvad eksperdid, innovatsiooniliidrid ja kogukonna esindajad, et arutada praktilisi lahendusi, mis aitavad vähendada keskkonnamõju ning samal ajal toetada majanduslikku arengut. Konverents annab ettevõtetele vajalikud tööriistad ning teadmised, et Pärnumaast saaks kestlikkuse eestvedaja, kes suudab pikaajaliselt konkureerida nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Rohefoorum on keskpunktiks on maailmas kõrgelt hinnatud Taani tööstussümbioosi edulugu. Mette Wendel Kalundborgi süm-

bioosist tutvustab 60aastast Taani kogemust, kuidas tõhusamalt ressursse kasutades suurendada ettevõtte konkurentsivõimet, arendada innovatsiooni ja luua uusi töökohti. Mette Wendel soovib tööstussümbioosiga Pärnumaal alustada lihtsatest koostööprojektidest, mis on nn madalal rippuvad õunad. Koostööoskuste parandamise ja partnerlussuhete tugevdamise kaudu saab samm-samult liikuda keerukamate projektide juurde.

Rohefoorumil räägime kestlikkuse teemadest viisil, mis on arusaadav ka neile, kes kestlikkuse teemadega iga päev ei tegele. Seetõttu on foorumile kutsutud oma kogemustlugusid jagama mitmed ettevõtted, sealhulgas ka Pärnumaa oma jätkusuutlikkuse lipulaevad Wendre ja Scanfil.

„Scanfili jaoks oli kestlikkuse teema algatamine loomulik samm, kuna tulevikus on pikaajaline edu aina enam seotud keskkonnahoiu ja vastutustundliku äritegevusega. Meie kliendid ootavad meilt üha keskkonnateadlikumat lähenemist ja tahame olla nii neile kui ka oma partneritele positiivseks eeskujuks. Lisaks soovime jätta positiivse jälje nii oma kogukonnale kui ka planeedile,“ kirjeldab ettevõtte põhimõtteid Scanfili

vanem jätkusuutlikkuse insener Angela Simson. Kasumlik kestlikkus on saavutatav, kui ettevõttes tervikuna võetakse keskkonnateemasid mitte kui peale surutud kohustust, vaid kui võimalust ja positiivset tulevikusuunda. Need ettevõtted, kes võtavad roheline maailmavaate varakult omaks, saavad ka eelise uute regulatsioonide ja turusuundumuste valguses.

Rand & Tuulberg Grupi ESG juht August Kompus kinnitab, et kestlikkuse teemadega tegelema hakates pigem leitakse kohti kokkuvõtteks – mida me mõeldame, seda me ka ju parandame. Oluline on leida üles oma suuremad mõjukohad ning suurendada positiivseid ja vähendada negatiivseid mõjusid.

Rohefoorumil on päeva juhib karismaatiline ja kirklik ringmajanduse ekspert Kadi Kenk, kes on lisaks ka maailmakoole doktorant ja kogunud koolitaja.

Konverentsil jagavad oma kogemusi ja teadmisi

Mette Wendel (Kalundborg Symbiosis, Taani), Anu Ruul (kestliku innovatsiooni protsessi koolitaja), Käthe Malmre (Wendre kvaliteedijuht), Angela Simson (Scanfili jätkusuutlikkuse insener), Kristiin Bauer (ESG ekspert ja ettevõtja), Mihkel Tammo (Tartu ülikooli ettevõtlus- ja innovatsioonikeskuse juht), August Kompus (Rand & Tuulberg Grupi ESG juht), Mihkel Tamm (Swedbank ettevõtete panganduse ESG valdkonnajuht).

Ära jää ilma olulisest võimalusest oma teadmisi avardada! Kohtume Pärnumaa esimesel Rohefoorumil ja muudame koos Pärnumaa tööstuse kestlikumaks ja konkurentsivõimelisemaks.

2022. aasta kevadel alustas Pärnumaa arenduskeskuse, Pärnu linnavalitsuse ja Pärnumaa omavalitsuste liidu algatusel tegutsemist roheKOBAR, eesmärgiga edendada rohepöörde elluviimist ja kliimamõjudega kohanemist Pärnu maakonnas.

Pärnumaa esimene Rohefoorum toimub 17. oktoobril kell 10-16 Rannahotellis.

Täpsem info ja registreerimine Pärnumaa arenduskeskuse kodulehelt arenduskeskus.ee. Osalema on oodatud kõik Pärnumaa ettevõtted ja organisatsioonid.

Rõõmurohket kooliteed!



Tori põhikooli 1. klass. Esimene rida (vasakult): Adeele Endrekson, Melissa Jürgens, Lisanne Nõmm, Mona Isabel Sohlu, Gerda Mia Andressoo, Els Didier, Krete Saar, Miabel Noormets, Maleena Annus

Teine rida (vasakult): Gert Künnapas, Artur Rohtsalu, Daniel Šoll, Toomas Tekko, Merete Petermann, Rahel Nõmm, Ander Hermas, Henri Järve, klassijuhataja Heli Mitt

Foto: Ülo Soomets



Sauga põhikooli 1.a klass. Esimene rida (vasakult): Melinda Veidental, Adriana-Michell Simane, Kelly Tagaküla, Ranel Metsaveer, Emma Mirell Liin, Andero Pung, Karl Kristof Karist, Anette Parrol, Robin Kukk

Teine rida (vasakult): Mia Laura Kalso, Elenore Aunapuu, Madli Lehtmäe, Elisabeth Kullasepp, Artur Õige, Kren Voll, Elisabeth Riis, Ramos Raap ja Anete Soovik. Klassijuhataja Merike Rahtma

Foto: Sauga põhikool



Are kooli 1. klass. Vasakult: Dagnar Tannebaum, Remy Toom, Kendra Toom, Loviise Kübar, Roland Aassalu, Rebeca Tuisk, Leen Tõrva. Klassijuhataja Kätlin Ojamets

Foto: Kersti Kullimaa



Sauga põhikooli 1.b klass. Esimene rida (vasakult): Iris Ellik, Älis Ellik, Emily Elend, Amelii Kappak, Chris Sander Pilv, Rennet Press, Lenna-Mia Jürimaa, Frida Grišakov, Mia Lisanna Maarna

Teine rida (vasakult): Conan Malcolm Tali, Stella Pöder, Artur Elend, Annagrete Aasa, Kaur Hunt, Milana Vidrik, Karl Jakob Tamm, Jete Marii Koovit, Liise Linder. Klassijuhataja Kadri Kiisk

Foto: Sauga põhikool

Koolitee alustamise toetus

LIINA LELOV-AASMAA
LASTEKAITSENÕUNIK

Tori vald maksab esimesse klassi minevatele lastele koolitee alustamise toetust 150 eurot lapse kohta. Toetust makstakse esimesse klassi astuva lapse vanema või lapse seadusliku esindaja taotluse alusel. **Toetus määratakse juhul, kui lapse elukoha andmed rahvastikuregistris on esimesse klassi astumise aasta 1. augusti seisuga Tori vallas.** Taotlusi hakatakse menetlema pärast 1. augustit ja väljamakseid tehakse jooksvalt vastavalt laekunud avaldustele. Toetust on võimalik taotleda lapse esimesse klassi astumise kalendriaasta

lõpuni.

Taotlust saab täita valla kodulehel iseteeninduses või blanketil: www.torivald.ee / Teenused ja toimingud / Sotsiaal / Koolitee alustamise toetuse taotlemine. Iseteeninduses on toetust võimalik taotleda 1. augustist 31. detsembrini ja selle kaudu saadud taotlused registreeritakse automaatselt, blanketil täidetud taotlused saata e-posti aadressile tori@torivald.ee või liina.lelovaasmaa@torivald.ee. Pabertaotlusi võtavad vastu sotsiaaltöötajad või lastekaitsetöötajad.

Info: lastekaitseõuniku Liina Lelov-Aasmaa, tel 5368 2558, e-post liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

Tori valla õpilaste arv kasvab järjekindlalt

HERVE MERIVALD
HARIDUSJUHT

Tori valla õpilaste arv kasvab järjekindlas tempos – valla üldhariduskoolides õpib sellest õppeaastast kokku 1085 õpilast. Võrreldes eelmise õppeaastaga on õpilaste arv kasvanud 22 õpilase võrra.

Sauga põhikoolis õpib tänävu 254, Sindi gümnaasiumis 431 (sellest gümnaasiumiosas 79), Are koolis 129, Tori põhikoolis 203 ja Tammiste lasteaed-alkkoolis 68 õpilast.

Kõige enam kasvas õpilaste arv Sauga põhikoolis

– 18 õpilase võrra – ja Sindi gümnaasiumis – samuti 18 õpilase võrra. Õpilaste arvu kasv on seotud gümnaasiumiosaga, nimelt võeti sellel aastal 10. klassi rekordarv gümnaasiste.

Esimestes klassides alustas sellel õppeaastal: Are koolis seitse, Sauga põhikoolis 36, Sindi gümnaasiumis 45, Tori põhikoolis 17 ja Tammiste lasteaed-alkkoolis 21 õpilast.

Meie valla lasteaedades käib kokku 679 last ehk eelmise aastaga võrreldes kaheksa last vähem. Pärnu Raja lasteaias käib uuest õppeaastast 41 Tori valla last.

AEG MAHA, KODUST VÄLJA!
Linoollõikes kaardid

03.10.2024 kell 18.00
TORI SOTSIAALMAJAS

VAJALIK EELREGISTREERIMINE
HILJEMALT ÜKS PÄEV ENNE TOIMUMIST
5297 216 AVE

LOOME

Toetab Tori Vallavalitsus.
Kolme tunni sisse mahub teepaus koos päevakajaliste teemadega.

OSALEMINE 14 €

Rõõmurohket kooliteed!

Koolialgus Tammiste lasteaed-alkkoolis

NELE JÜRIMAA
TAMMISTE LASTEAED-
ALGKOOI ÕPETAJA

Päikeselisel septembripäeval oli saal täis mõnusat ootus-ärevust, sest oma esimest kooliaastat alustas 21 säravat

silmapaari. Nüüd on meil õppureid kokku juba 68. Aktusel tervitasid koolipe-ret lõbusate paladega meie enda kooli laululapsed ning uhiuutele õpilastele jagati aplausi saatel kätte kauaoodatud aabitsad. Piduliku

päeva lõpetas traditsiooniline magus üllatus – suvemait-seline maasikatorrt. Kindel see, et aasta toob kaasa uusi sõpru, põnevaid teadmisi ja rohkelt rõõmu meie koolist!



Tammiste lasteaed-alkkooli 1. klass. Esimene rida (vasakult): Mirtel Veskimägi, Anita Balanova, Lisell Kuru, Meribel Rahnel, Anita Maria Grignoli, Sofie Hansen, Lisette Mägi, Jonnaliisa Soovik, Lilian Luide, Matias Ruuge, Karel Reemer. Teine rida (vasakult): Klen Vunukainen, Joosua Keernik, Kelvin Kalda, Jakob Keernik, klassijuhataja Nele Jürimaa, Jan-Erich Kruus, Carl-Joosep Sutt, Aleksander Pikla, Jarl Asger Saare, Joel Tamar, Lucas Mateo Kauber

Foto: Karmen Kärg



Sindi gümnaasiumi õpetajad augustikuisel koostööpäeval

Foto: Sindi gümnaasium

Sindi gümnaasium alustas uue õppekavaga

KATRIN KOHJUS
SINDI GÜMNAASIUMI
DIREKTOR

Uus õppeaasta tõi Sindi gümnaasiumis kaasa mit-med uuendused. Läbi eel-mise õppeaasta töötas õpe-tajate kollektiiv nii nagu kõigis teisteski Eesti kooli-des kooliõppekava uuenda-misega. Alanud õppeaastal hakatakse uut õppekava rakendama. Uuendustena Sindi koolis saab välja tuua õpitava senisest suuremat seostamist päriseluga, sh

meie kodukoha – Sindi ja Tori vallaga; informaatika lõimitud õpetamist eri õppe-ainetega; 2. klasside ülemi-nekut erinevate ainete õppelt üldõpetusele (teemapõhine kõiki aineid seostav õpetus); tunnijaotusplaanis suuren-dasime matemaatika- ja loodusõpetuse tundide arvu nädalas. Selleks et õpitava sisuni parimal moel jõuda, kasutavad õpetajad erinevaid meetodeid, sh projektõpet, õueõpet jms. Täna õppi-jad vajavad rohkem võima-lusi oma teadmiste ja oskuste

loovaks kombineerimiseks. Uue õppekava rakendami-sele on toeks uuenenud päe-vakava, milles on pikemad tunnid õppe mitmekesis-tamiseks ja õppekäikude läbi-viimiseks. Koolipäeva algust nihutati 45 minuti võrra hili-semaks, et järgida koolipäe-vale ajuteadlaste poolt esita-tud soovitusi ning alustada koolipäeva rahulikumat. Hommikul varem tulijatele on korraldatud õpivõimalu-sed kooliraamatukogus, lii-kumisvõimalused kooli aulas ja musitseerimisvõimalused

Sindi gümnaasiumis alustas kolm esimest klassi

1. septembril alustas Sindi gümnaasiumis kooliteed kolm esimest klassi. Pidulikul aktusel anti aabitsad üle 45-le kooli-uusikule.

Kauaaegsete klassiõpetajate Made Uiga ja Siret Siitami kõrval alustab uus klassiõpetaja Kristi Pärn.



Sindi gümnaasiumi 1.a klass, klassijuhataja Made Uiga



Sindi gümnaasiumi 1.b klass, klassijuhataja Siret Siitam



Sindi gümnaasiumi 1.d klass, klassijuhataja Kristi Pärn

Fotod: Sindi gümnaasium

mudilaskooris, poistekooris või naiskooris. Koolipäevade jooksul tekkinud võlgnevus sed või vaja minevad konsultatsioonid on samuti võimalik kokkuleppel õpetajaga küsida-vastata hommikul enne tundide algust. Juba nädalaga on märgata kooli-hommikute sujuvamat kulge-

mist nii kooli parklas, garde-roobis kui koridorides. Paljud õpilastest tulevad kooli jala või rattaga ning see toetab meie õpilaste tervist. Nagu meie vallavanem Lauri Luur on üles kutsunud, oleme uue õppekava rakendamise kõr-val võtnud prioriteetideks Liikuma Kutsusva Kooli

tegevused ning eesti rahva-kultuuri arendamise.

Sindi gümnaasiumis alustas 2024/25. õppeaastal õppetööd 432 õppijat. 1. klassis asus kooliteele 45 õpilast, 10. klassis 32 õpilast. Võrreldes eelmise õppeaastaga suurenes kooli õpilaste arv 15 õpilase võrra.

Are noored suvelaagris

KRISTI RAUDSEPP
ANNE-LIIS MAASING
SIRJE JUSS

Are avatud noortekeskuse ja Suigu noortetoa traditsiooniline suvelaager toimus Merelaiu puhkekülas. Esimesel päeval tutvustas merebioloog Jüri Tenson kalastuse algtõdesid, valmistasime õnged ja määrasime kalasid. Kala näkkas hästi, saak oli üle keskmise, saime nelja liiki kala. Teisel päeval valmistasime Tiiu Sommeri juhendamisel naturaalseid seepe. Pärast seepide valmistamist käisime noortega paadiga lahe peal sõitmas. Grilliõhtu möödus lustakalt ja sportlikult. Kõikidel päevadel käisime mitu korda ujumas, SUP-laudadega sõitmas ja mängitud sai palju liikumismänge. Kalapüük võitis noorte südame, sest igal vabal hetkel olid kõik õngit-



semas. Väga suur rõõm oli nii ägedate ja aktiivsete noortega laagris olla!

Täname lahkett pere-rahvast ja rõõmsameelset kokka Karmen Feldmani!

Are noored suvelaagris
Foto: Livia Kasearu

Suigu lapsed pidasid pidu

VILJA ALAMAA
TORI VALLA
KULTUURIKESKUSE
KULTUURIKORRALDAJA

Augustikuus, päev enne taas-iseseisvuspäeva kutsusime Suigu külaplatsile pidutsema meie valla kõige nooremad. Päev oli soe ja päikesepaisteline, rõõmsaid lapsi jätkus nii batuutidele hullama, Kratiga mängima, joonistama, näomaalinguid ja „tätoveeringuid“ tegema kui tantsima. Isegi Puuluubi ja Viie Mii-



Foto: Karmen Kärge

Suigu lapsed said lustida päris oma peol

nuse laulu järgi sai hoogsalt karatud!

Alati on vahva korraldada meie vallas lastele mõeldud üritusi, sest lapsed on meil igal pool julged, mänguhimulised ja kõhklematult nõus kõigest huvitavast osa saama. Õeldakse, et lapsed on elu õied ja õitsevad meie keskel. Nende rõõmsate nägude järgi Suigus tundus küll, et sel peol olid kõik ka õnneseened.

Rohkem pilte Facebooki grupis „Are kogukond“

NOORTENURK

Osalusakadeemia tõi noored otsustajad Saugasse

JOOSEP AILISTE
TORI VALLA
NOORTEVOLIKOGU ESIMEES

Tori valla noortevolikogu on juba pikemat aega teinud koostööd Eesti noorteühenduste liidu ehk ENL-iga. ENL on organisatsioon, mis koondab Eestis tegutsevaid noorteühendusi. Huvilistele korraldatakse aasta läbi erinevaid sündmusi, mis puudutavad peamiselt noorte kui olulise ühiskonnagrupi esindamist. Eesti noorteühenduste aasta tähtsündmuseks on kujunenud suvine osalusakadeemia, sel korral oli au võrustada just Tori valla noortevolikogul.

22. augusti hommikul kogunes Sauga avatud noortekeskusesse üle viiekümne noore kogu vabariigist. Ees ootas kaks päeva huvitavaid



Joosep Ailiste

Foto: erakogu

loenguid ja ühistegevusi. Esmalt andis ülevaate noorte huvide kaitsmisest poliitikas ENLi esimees Kaarel Taimla, misjärel said sõna meie valla esindajad – noorsootöö nõu-

nik Erika Nõmm ning noortevolikogu liikmed Mirjam ja Joosep. Esmalt rääkisime Tori noortevolikogu ajaloost, tegevusest ja tulevikuplaanidest ning seejärel suundusime oma esinemise põhiteema juurde – rääkisime noortevolikogu koostööst vallavalitsuse ja -ametnikega. Käsitlesime vallavolikogu komisjonides ja istungitel osalemist ning noorte osalusel teoks saanud projekte (Sindi *pumptrack*, „Tori valla suurim süda“). Peale kohaliku noortevolikogu etteastet jätkus tihe programm osalusprojekti hääletamisega, kus mõeldi välja võimalusi noorte suuremaks kaasamiseks. Sündmuse esimese päeva õhtu jätkus ööbimiskohas Jõekääru kämpingus.

Ürituse teine päev algas aruteluga koos haridus- ja

teadusministeeriumi noorte osaluse peaspetsialisti Anu-Cristine Tokkoga, kus vaeti noorte osaluse tulevikku, mille järel said osalejad kuulata loenguid sündmuskorraldusest ning arutleda ENLi arengusuundade üle. Ürituse lõppakordiks esines Pärnu maal tuntud koolitaja Errit Kuldkepp, kes õpetas noortele avalikku esinemist.

Kokkuvõttes jäime võrustajatena üritusega väga rahule. Oli väga rõõmustav näha nii suurt hulka noori otsustajaid just meie vallas, oma koduses Sauga noortekeskuses. Ka osalejate tagasiside oli positiivne ning sai loodud palju uusi tutvusi tulevaseks koostööks. Juba sel kuul ootame külla Viljandi noortevolikogu esindajaid. Aitäh, ENL, et valisite toimumiskohaks just meie valla!

Hakkame taas mälu treenima!

ENE MICHELIS
TORI VALLA RAAMATUKOGU
DIREKTOR

Viimasel ajal on üle Eestimaa järjest suuremat populaarsust kogunud kohalikud mälu-mängud. Meie siin Tori vallas alustame juba neljandat hooaega! Et rahul oleksid nii osalejad kui ka korraldajad, viisime maikuus Sindi raamatukogus läbi väikese dialoogiringi. Kõikide võistkondade esindajad ei saanud küll kahjuks osaleda, kuid see-eest edastasid omi mõtteid muid kanaleid pidi. Otsustasime, et jätkame voorude läbiviimist valla erinevates kultuurikeskustes, lootes, et kõik piirkonnad oma esindused ikka välja panevad. Kõik, kes tunnevad, et tahaksid iga kuu teisel teisipäeval osaleda Tori valla mälu-mänguõhtutel, on oodatud. Osalejad võiksid olla seotud Tori vallaga. Võistkonnad koosnevad viiest liikmest, vanusepiirangut ega osalus-

tasu ei ole. Iga võistkond võib endale meelepärase suupiste ja joogipoolise kaasa võtta. Korraldajateks pakume teed ja Alla Koogiköögi küpsiseid.

Uuendusena sündis arutelu käigus idee, et võistkond, kes jääb voorus viimasele kohale, edastab korraldajatele teema, mille kohta järgmisel korral küsimus esitatakse.

Endiselt toimib Facebooki leht „Tori valla mälu-mängusari SATS“, kust saab näha voorude tulemusi, fotosid ning jätkub rahvaküsimuste rubriik.

Esimene SATS-i etapp toimub teisipäeval, 8. oktoobril kell 19 Sindi seltsimajas. Kevadel, hooaja lõpetamisel, tunnustame parimaid võistkondi karika ja meenega. Samuti pärjatakse iga etapi parimad. **Võistkonnad on oodatud registreeruma hiljemalt 2. oktoobriks aadressil ene.michelis@torivald.ee.** Rohkem infot saab telefonil 522 8319.

TORI VALLA MÄLUMÄNGUSARI
SATS
SINDI SELTSIMAJAS
TEISIPÄEVAL, 8. OKTOOBRIKELL 19
MÄLUMÄNG
Tori valla mälu-mängusarja SATS neljanda hooaja esimene voor
Rohkem infot telefonil 522 8319
TORI VALLA RAAMATUKOGU Koogiköögi TORI VALLA KULTUURIKESKUS

KOLMAPÄEVAL, 9. OKTOOBRIKELL 11.00
SAUGA MUSTAS MAJAS
VÄÄRIKATE HOMMIKUKOHV
PÕNEVAD KÜLALISED JA TASS KOHVI OOTAVAD SIND!
TORI VALLA KULTUURIKESKUS
SAUGA MUST MAJA
SISSEPÄÄS 3 EUROT

TAMMISTE LASTEAED-ALGKOOLI SAALIS
TEISIPÄEVITI
KELL 11.00-12.00
PÕNNIKOOL
Oodatud on väikelapsed beebidest kuni 3-aastasteni, juhendajaks on Marge Lumisalu.
Esimene tund on 17. septembril 2024, liituda võib ka hooaja vältel.
NB! Vajalik on eelregistreerimine.
Lisainfo: margelumisalu@gmail.com, tel 55 621 877

Muusikapäeva ja eakatepäeva tähistatakse noorte pärimusmuusikutega

KRISTEL REINSALU
TORI VALLA
KULTUURIKESKUSE
KULTUURIKORRALDAJA

Iga aasta 1. oktoobril tähistame rahvusvahelist muusikapäeva käsikäes eakatepäevaga. Sindi gümnaasium ja Sindi seltsimaja kutsuvad sel puhul kõiki, kel tunnike vaba aega, toredale kontserdile. Teie ette astuvad „Noorte etno ringreis 2024“ osalejad koos juhendaja Elina Kasesaluga. Ringreisijad asuvad teele oktoobri

alguses, et tutvustada pärimusmuusikat ning oma pille koolides, lasteaedades ja rahvamajades üle Eesti. Lõpuakord antakse Viljandi pärimusmuusika aida lõikuspeol 4. oktoobril kell 21.30. Pange end seikluseks valmis, sest ringreisil osaleb ka meie oma Sindi andekas viulimängija Matilda Mitt.

Kontserdid toimuvad 1. oktoobril kell 11 ja kell 12 Sindi seltsimajas. Sisepääs tasuta.



Maadlusuudised

Septembri esimesel nädalal toimusid Poolas maailma-meistrivõistlused sumomaadluses. Tori vald oli esindatud kahe maadlusklubis Leo treenniva maadlejaga. Robyn Paul-

berg maadles täiskasvanute hulgas ja Uku Troi-Raudnagel U18 vanuseklassis. Mõlemad maadlejad saavutasid seekord 11. koha.

Sindi hoovimüügipäeva ja keskväljaku täika järelkaja

KRISTEL REINSALU
TORI VALLA
KULTUURIKESKUSE
KULTUURIKORRALDAJA

Taaskasutus on tänapäeval üha populaarsem ning rahvarohkus näitas, et hoovimüügipäeva ja täikat on sintlastele väga vaja! Nii mõnegi suust kostis õhinal, et teeme järgmisel kuul jälle, teeme kohe igas kuus korra!

Kõiki, kes 7. septembril Sindis ringi liikusid ja hoovimüügikohti uudistasid, ei jõutudki seekord kokku lugeda! Tuldi jalgsi, ratas-tega, tõukeratastel, autodega. Müüjaid oli tervete perede kaupa ja müüdi kõike, nõõnõelast (mängu)autoni! Leidus vahvaid väljapanekuid, antiiki ning pakuti isegi õnnelooosi! Imeilusale ilmale

Sindi
täika
väsinud
müüja



Foto:
Kristel
Reinsalu

lisaks rõõmustas keskväljakul hinge ka terve päeva kostnud mõnus muusika.

Lisaks kaheksale eramajale osales seekord Keskväljaku täikal 17 vahvat kaupmeest Sindi korrusmajadest, Urumarjalt, Eametest, Tammistest ja Pärnust.

Kui müügipäeva hommikul askeldasid kõik omaette, siis õhtuks suheldi juba nagu vanad tuttavad ning peeti plaani osaleda ka nädala pärast Toris toimuval „Osta, müü, vaheta“ päeval! Korraldajatele Tori valla kultuurikeskusest teeb rõõmu, et

kauplemisvõimaluse loomine korrusmajade elanikele või kaugemal elavatele inimestele nii paljude kauplete ja ostjate heakskiidu pälv. Suur tänu kõikidele, kes võtsid vaevaks läbi astuda ja meie hoovimüügipäeva elavdada! Südamlik tänu kõikidele kaupletele ning nende kulissidetagastele toetajatele! Eriti suur kummardus nendele, kes jaksasid hoida oma müügikoha avatud hoovimüügipäeva lõpuni ning kes ei pidanud paljaks aidata keskväljaku laudu ja pinke kokku lapata! Täname abi eest Sindi sotsiaaltöökeskuse juhatajat Anu Eisenschmidt ja sotsiaaltöökeskuse toredat valvurit.

Kohtumiseni septembris 2025!

Selgusid Tori valla parimad kettagolfi mängijad

ANDRA SÖMER

7. septembril kogunes Tori disc golf'i pargis pea viiskümme kettalennutajat – toimusid Tori valla lahtised meistrivõistlused. Kohale oli tulnud nii Torist kui kaugemaist Eesti paigust. Võistluse tarbeks üles seatud kümne korviga rada läbiti kokku neli korda. Tasavärgise konkurentsi tõttu läks meeste ja naiste arvestuses võitjate selgitamiseks vaja koguni lisaviskeid. Aga parimad said selgitatud ja kaunid auhinna-taldrikud leidsid omaniku. Lisaks loositi välja mitmeid kohalike ettevõtjate poolt välja pandud auhindu. Tulemused: Mehed (reiting alates 900) 1. Tarvo Tats

Noortest olid parimad kettalennutajad Karilin Heidy Hansumäe, Andreas Toomet ja Andra Altmets



Foto:
Andra Sömer

2. Madis Pallas
3. Mattias Oga
Tori valla parim Ahto Saar (5. koht)
Mehed (reiting -899)
1. Marten Orav
2. Märt Mäll

3. Roman Jöerand
Tori valla parim Keiro Tarn (4. koht)
Naised
1. Johanna Lepp
2. Kariina-Mia Tats
3. Janely Rohtla

Tori valla parim Aleksandra Tarn (7. koht)

Noored

1. Andreas Toomet
2. Karilin Heidy Hansumäe
3. Andra Altmets

Hole in one ehk ühe viskega korvi viskasid Marten Orav ja Roman Jöerand.

Täname toetajaid ja abilisi: Matogard OÜ, OKOK vaba aja keskus, JABS Jõesuu Aknad ja Uksed, Coca-Cola HBC Eesti AS, kohvik Zool, Discsport OÜ, Tori siidritalu, MTÜ Discgolfklubi Albatross, kohvik Kuivarjutus, Tori vallavalitsus, Tori põhikool, Tori spordiklubi.

Aitäh, Ahto Saar ja Viljar Rebane, hästi korraldatud võistluse eest!

Aitäh, head osalejad! Järgmiste toredate kohtumisteni!

Sindi kärestikul peetud süstaslaalomi Eesti meistrivõistlustel särasid noored aerutajad

PIIA SALUNDI
TEABESPETSIALIST

Sel nädalavahetusel, kui paljud valmistusid uueks kooliaastaks, kogunesid aerutamishuvilised taas Sindi kärestikule – siin peeti Eesti meistrivõistlused süstaslaalomis ning toimus esimene Tori süstaslaalomi ja kärestiku-aerutamise päev.

Augusti viimane päev tõi süstaslaalomi Eesti meistrivõistlustele kokku 29 startijat. Osavõtt oli käesoleva kümnendi suurim ja nii mõnigi aerutaja tuli paadilt tolmu maha pesema pärast ligi kümne aasta pikkust pausi. Ka alles sel suvel treeningutega alustanud kõige nooremad ja värskemad aerutajad seadsid end vapralt võistlustulle.

Medaleid jagati kokku kuus komplekti – meeste ja naiste kanuu, meeste ja naiste süst ning süstaklassis ka poiste



Kohalik noor Kirsu Lumberg sai end proovile panna Eesti meistrivõistlustel

Foto: Kairi Lumberg

ja tüdrukute ehk juuniorite vanusegrupid. Sindi aerutamisklubi kasvandikest startis kahel päeval kokku lausa viis noort: Liisi Miil, Henri Steinberg, Henri Pärnoja, Kirsu Lumberg, Kevin Metsaveer, Tereese Ilves ja Albert Mitt. Edukaim oli kõige kauem slaalomiga tegelenud Liisi Miil, kes võitis naiste kanuude

arvestuses teise ja süstade arvestuses kolmanda koha. Kirsu Lumberg tuli naiste süstade arvestuses kuuendale kohale. Henri Steinberg oli meeste ühesüstade arvestuses 14. ja Henri Pärnoja 15.

Tänavu juunist Sindi kärestikul treeningutega alustanud 12-aastane Kirsu Lumberg rõõmustas, et sai

end juba Eesti meistrivõistlustel proovile panna. „Eks ma natuke närvis olin ikka, aga ma sain sellest üle, kui ma lõpuks kärestikule sain,“ meenutas ta. Raskusastmelt oli võistlusrada Kirsu arvates keskmine: „Näiteks alguses oli raske, aga mõned väravatest oli lihtsamad.“ Üldiselt jäi Kirsu oma esimese võistlusega rahule – kokku pidid aerutajad läbima 22 väravat ja paremas sõidus sai Kirsu neist 19 kätte. Kirsul on kindel plaan järgmisel hooajal treeningutega jätkata ja ta soovib teistelgi noortel süstaslaalomit proovida.

Ka ise Sindi klubi värvides võistleva Eesti aerutamisklubi president Siim Peetri sõnul oli tegemist märgiliste võistlustega, sest Eesti meistri tiitlid läksid seekord noortele aerutajatele – meeste arvestuses võitis 14-aastane Martin Peiker ja naiste arvestuses 12-aastane

Marie Peiker Pirita süstaslaalomiklubist. Martin Peikerile oli see esimene Eesti meistri tiitel, sellega lõpetas ta oma isa Tarmo Peikeri 14 aasta pikkuse võiduseeria.

Pühapäevastel võistlustel Tori Süstaslaalom 2024 pakuti noortele aerutajatele lihtsamat võistlust ja erinevate aerutamisdistsipliinidega tutvumist. Mõõtu võeti süstaslaalomis ja põnevas kärestikusprindis. Lõunaks olid kohale tulnud Eesti kärestikuaerutajate klubi esindajad mitmesuguste paatidega, Eestist kaugemalgi tuntud Tetsmann-Baumann tiim oma spetsiaalse sprindipaadiga wavehopper ja hulga muid aerutamissõpru, kes erinevate distsipliinide vastu huvi tundsid. Ligi kolmetunnise tutvumise jooksul said kõik soovijad ihaldatud paadid oma ala parimate käe all järele proovida. Võistluste ühe korraldaja ja Tori valla-

valitsuse endise arendusnõuniku Kaire Ilusa sõnul ei ole nii palju erinevaid aluseid ja aerutajaid Sindi kärestikul varem nähtud: „Sindi kärestikukeskuse arendust planeerides oli mõte, et sellest saab erinevate aerutamisdistsipliinide treeningplats ja kohtumispai,“ sõnas ta. „Esimestel aastatel oleme suuremas fookuses hoidnud süstaslaalomi treeningute ja võistluste käivitamist. Nüüd alles saame hakata laiendama ka alade valikut, et Sindist korralik aerutamismeka saaks,“ lisas Ilus.

Kõik võistlustulemused on nähtavad Eesti aerutamisklubi föderatsiooni kodulehel www.aerutaja.ee. Võistlusi toetasid Tori vallavalitsus ja Eesti kultuurkapital.

Allikad: Eesti aerutamisklubi föderatsiooni koduleht www.aerutaja.ee ja Facebooki leht „Sindi kärestik – Sindi rapid“.

13. okt. kl. 12.00

Tori kooli staadionil

Jooksmise

töötuba

Teadmisi jagab jooksupreener **ANU PIIRAJA**.

Ootame kõiki jooksupõlgu osalema, et koos oma tehnika üle vaadata ja ikka teadlikumalt treenida!

Osalemine TASUTA!

Info +372 56910009 (Andra)

Anu

JOOKSUTREENERID

Tori vald

Tori Spordiklubi

TERVE TORI 2024

KONTSERT

Sindi Seltsimajas

5. oktoobril kell 18

jazzfolk projekt

KADUNUD EHTED

Koosseis endised Collage'i liikmed.

Repertuaaris valik ansambel Collage'i improvisatsioonilisi laule ja jazztõeluseid ning Arne Vahuri uudislooming.

Lembit Saarsalu / saksofon

Toivo Unt / kontrabass

Olav Ehala / klaver

Kristjan Mängel / löökpillid

Lea ja Kaisa Gabral / vokaal

Pääse 15 €, sooduspääse 12 €

Pääsmed saadaval Piletimaailmas ja kohapeal.

Avatud kohvik.

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Tammiste

NAISKOOR

TULE LAULMA!

Eesmärgiks XXVIII laulupidu "Iseoma"

Kolmapäeviti kell 18.30

Tammiste Lasteaed-Algkooli saalis Kellukese tee 5

Tule kohale või küsi infot Tammiste naiskoor

25. OKTOOBRIKELL 17

Sindi naisliidu

KÜBARAPIDU

Sindi seltsimajas

Kohv maja poolt, laua katab igaüks ise meelepärasesega.

Tantsuks mängib ansambel Õige Valik.

PILET 5 EUROT

Aleviteater RÄNDTIRTSUD

10. aastat teatrit!

08467 AGNES TAAR

NAISVALLAVANEM

VIISKÜMMEND KROONI

ETENDUS NAISVALLAVANEM

Tegemist on komöödiaga

Are Huvikeskuses

24. oktoobril algusega kell 19.00

Etendus on kahes vaatuses

Pausi ajal avatud kohvik

Pilet 10 eurot

Osades: vallavanem- HELI LINTS, pops- MEELIS MÄGI, noor sots- KEDRO HÄRM, sotsnaine- MARGE PLAMUS, vana sots- EDGAR PANK, Mudakuru- ENN EERMANN, sant ja ment- AIN LEPIK, kõrend ja Adeele- KÄTHRIIN AASA, Ahman- TARVI TASANE, õmbleja- LIIA KRUUSMANN, Jüri- MADIS MÖLDER, teenija Liina- GERDA MÖLDER.

Tori Rahvamajas

Pühapäeval, 6. oktoobril

kell 12.00 – 15.00

EAKATE PIDU

On tõesti tore elada

esineb ANNE VELLI

Naudime koos laule, mis on aegumatud, Kuulame koos lugusid ja seiklusi. Joome koos kohvi ja sööme kooki. Lööme koos tantsu.

Pileti 10€

Peost osavõtuks palun ennast registreerida telefonil 529 7216 või sotsiaalmaja@torivald.ee 4. oktoobriks.

NB! Müügil Anne Velli viimane plaat, kus on peal 23 parimat laulu tema lauljateelt, hind 5 eur

NAKSITRALLID

END RAUA "NAKSITRALLID" JA "JÄLLE NEED NAKSITRALLID" AINETEL

LAVASTAJA RAUO KAIKAINEN

KUNSTNIK BERTA KELLER

HELLUOJA MADIS KREEVAN

OSADES TANEL TING

MARKUS HABAKUKK

JÜRGEN GANSEN

29.10 KELL 11.00 SINDI SELTSIMAJAS

Pilet 10€

7€ suurperede Perekaardi ettenäitamisel

4€ sülepilet kuni 2a. lapsele

0€ õpetaja koos grupiga

ESITENDUS 4. DETSEMBER 2019 KURESSAARE TEATRIS

PILETID Piletimaailmas ja Sindi Seltsimajas

TÄNAME KULTUURIMINISTRIUMI, SAAREMAA VALD, KULTUURIKAPITAL, RAHVAKULTUURI KESKUS, EETAL

KADI LAULUSTUUDIO

sauga mustas majas

ootab laulma lapsi vanuses 4-7 aastased!

esimene kohtumine 7.oktoober 16.30

SAUGA MUST MAJA

täpsem info ksepp67@gmail.com

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

EESTIMAA RAHVAMAJADE NÄDAL

14.-20. oktoober 2024

Meie inimesed

RAHVAMAJA ON RAHVA MAJA

17. oktoobril kell 19.00

olete lahkelt oodatud

Are Huvikeskusesse

Kultuuriõhtu

"TULGE KÜLLA, TEEME PEO"

Esinevad rahvatantsuansamblid Anna ja Minna, Kurverid, Are näitering, punkrock ansambel Rahkamm.

Tulge kiigake oma silmaga, mis majas toimub, meie uksed on kõigile avatud!

www.rahvamaja.ee

FB: Eesti Rahvamajade Ühing

vestlus-õhtu sari

ÕHTU SÕPRADEGA

Neljapäeval, 24. oktoobril algusega kell 19 Tori rahvamajas

TEATER TRET

Neljapäeval, 14. novembril algusega kell 19 Tori rahvamajas

SELJA LAULUSELTSING

Neljapäeval, 5. detsembril algusega kell 19 Tori rahvamajas

TORI SEGARAHVATANTSURÜHM

Tasuta! Vajalik vaid ennast kirja anda argo.juske@torivald.ee

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Avatud kohvik!

VASTSÜNDINUD VALLAKODANIKUD



Brenda Aluste	31.07.2024
Arabella Lehemets	01.08.2024
Aurora Tõnissoo	03.08.2024
Lumilee Ints	04.08.2024
Sofia Hausman	05.08.2024
Daria Kulaeva	06.08.2024
Kristjan Lukas Buht	16.08.2024
Revon Nõmm	17.08.2024
Uku Künnapas	18.08.2024
Dairon Kaljuste	20.07.2024
Adelyn Paroll	20.08.2024
Rosanna Kutšernjuk	21.08.2024
Uku Oskar Aasma	25.08.2024
Lily Kuld	26.08.2024

Õnnitleme!

STATISTIKA

1.–31.08.2024 sündis 15 last. Suri 11, saabus 65 ja lahkus 65 inimest.
1.09.2024 seisuga on vallas 12 532 inimest, neist 6165 meest ja 6367 naist.

SINDI SELTSIMAJAS KOHVITUND ELUKOGENUTELE

"Tere, elukogenud mina!" 2024
10.10
kell 12

Külla tulevad **Reet Linna**
ja **Are Jaama**.

Tähistame eakatepäeva, räägime juttu,
kuulame head muusikat ja joome kohvi.
Pilet 5 eurot

Kohtade broneerimine ja piletite
väljaostmine kuni **5.oktoobrini**:

1. Kristel Reinsalu
kristel.reinsalu@torikultuur.ee
tel: 5198 8934

2. Kaja Rebane
kaja.rebane@torivald.ee
tel: 5053 978

3. Anu Eisenschmidt
sotskeskus@torivald.ee
tel: 5569 5546

TORI VALLA
KULTUURIKESKUS

TEATED

SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSES 8. oktoobril MASSAAŽ, registreerimine tel 5690 6737 (Ülle). 17. oktoobril JUUKSUR, 21. oktoobril PEDIKÜÜR, registreerimine tel 5569 5546 (Anu)

TORI SOTSIAALMAJAS 9. ja 23. oktoobril JUUKSUR. Registreerimine tel 5340 8603. MANIKÜÜR/PEDIKÜÜR 22. oktoobril, info tel 529 7216

Nr. 1 KÜTTELADU Eestis. Küttepuid, pelleti, briketti. Müük ja transport üle Eesti. www.puu24.ee, tel 520 0093

OSTAN TEIE AUTO, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga. Tel 5630 4306

SUIGU SELTSIMAJA KUTSUB

7. oktoobril kell 18 alustame
JOOGATREENINGUTEGA.

Treener Marge Õunap.
Osavõtutasu 8 eurot.
Kaasa joogamatt!
Oodatud on kõik huvilised.
Lisainfo suiguraamatukogu@
torivald.ee või 5662 5200

15. OKTOOBRI
KELL 18 räägib
Marie Pärkma
KORRASTAMISEST.

Üritus tasuta!
Ootame rohket
osavõttu.

ÜÜRILE ANDA UUED LAOPINNAD TAMMISTES

PINDALA ALATES 13,2 M²

SOODSAD
KÕRVAL-
KULUD



HELISTA
516 2756

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK



21. oktoobril alates 10.00
TORI SOTSIAALMAJAS
Eelregistreerimine (kell 9-16)
telefonil 5323 2454

28. oktoobril alates 10.00
SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSES
(Pärnu mnt 27a)
Eelregistreerimine (kell 9-16)
telefonil 5323 2454

*kuiva silma test
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikeseprillid



Silmade kontroll 20 €, prillistjale TASUTA!



Sauga alevik, Metsvindi 6

5666 3666 Mikk
5676 5050 Tanel

NB: Küsi ka uute rehvide pakkumist!

SÜNDMUSTE KALENDER

Teisipäeval, 1. oktoobril

Kell 11 KONTSERT „Noorte etno ringreis 2024“ Sindi seltsimajas. Tasuta!

Kell 12 KONTSERT „Noorte etno ringreis 2024“ Sindi seltsimajas. Tasuta!

Kell 18 vokaalansambli Nõianeitsid KONTSERT Alexela Täkuipoisi restoranis. Tasuta!

Kell 20 HELIRÄNNAK „Helimaagia“ Tori kirikus. Kristallkaussidel musitseerib Merike Teppan-Kolk. Tasuta!

Laupäeval, 5. oktoobril

Kell 18 jazzfolk KONTSERT „Kadunud ehted“ Sindi seltsimajas. Pilet 15 eurot, sooduspilet 12 eurot saadaval Piletimaailmas ja kohapeal. Avatud kohvik.

Kell 17 Vello Toomemetsale pühendatud GURMEE-ÕHTU elamuste ja õhtusöögiga. Randivälja kirikus esitavad Toomemetsa loomingut Priit Pihlap, Evald Raidma, Novella Hanson, Toomas Lunge, Jaan Elgula, Tõnu Raadik ja Kukerpillid. Mitmekäigulist õhtusööki pakub Klaara-Manni puhke- ja seminarikeskus. Pilet 48 eurot. Registreerimine kadi@klaaramanni.ee ja tel 5803 2913.

Pühapäeval, 6. oktoobril

Kell 12–15 EAKATE PIDU „On tõesti tore elada“ Tori rahvamajas. Esineb Anne Velli. Tasuta! Oma osavõttust teatada tel 529 7216 või sotsiaalimaja@torivald.ee 4. oktoobriks.

Teisipäeval, 8. oktoobril

Kell 19 MÄLUMÄNGUSARJA SATS neljanda hooaja esimene voor Sindi seltsimajas. Võistkondade registreerimine kuni 2. oktoobrini: ene.michelis@torivald.ee. Info tel 522 8319.

Kolmapäeval, 9. oktoobril

Kell 11 VÄÄRIKATE HOMMIKUKOHV Sauga Mustas Majas. Pääse 3 eurot.

Neljapäeval, 10. oktoobril

Kell 12 KOHVITUND ELUKOGENUTELE Sindi seltsimajas. Külla tulevad Reet Linna ja Are Jaama. Pilet 5 eurot. Kohtade registreerimine ja piletite ostmise 5. oktoobrini: kristel.reinsalu@torikultuur.ee (tel 5198 8934), kaja.rebane@torivald.ee (tel 505 3978); sotskeskus@torivald.ee (tel 5569 5546).

Laupäeval, 12. oktoobril

Pärnumaa HARRASTUSTEATRITAEV Sindi seltsimajas. Rohkem infot torikultuur.ee. Avatud kohvik. Kõik etendused tasuta!

Pühapäeval, 13. oktoobril

Kell 14 JUMALATEENISTUS Tori kirikus.

Neljapäeval, 17. oktoobril

Kell 19 KULTUURIÕHTU „Tulge külla, teeme peo“ Are huvikeskuses. Esinevad rahvatantsuansamblid Anna ja Minna, Kurverid, Are näitering ja punkrokansambel Rahkamm.

Laupäeval, 19. oktoobril

Kell 17 SINDI ROCK 55 Sindi seltsimajas. Pilet 25 eurot.

Neljapäeval, 24. oktoobril

Kell 19 sarja „Õhtu sõpradega“ VESTLUSÕHTU teatriga TRET Tori rahvamajas. Tulekust teatada argo.juske@torivald.ee. Tasuta!

Kell 19 aleviteatri Rändtirtsud KOMÖÖDIAETENDUS „Naisvallavanem“ Are huvikeskuses. Pilet 10 eurot. Avatud kohvik.

Reedel, 25. oktoobril

Kell 17 Sindi naisliidu KÜBARAPIDU Sindi seltsimajas. Kohv maja poolt, laua katab igaüks ise meelepärasega. Tantsuks ansambel Õige Valik. Pilet 5 eurot.

Laupäeval, 26. oktoobril

Kell 18 Piip ja Tuut Teatri ETENDUS „Hamlet“ Sindi seltsimajas. Etendus on kahes vaatuses, loodud täiskasvanutele, ent sobib ka noortele alates 16. eluaastast. Noored 12+ on oodatud koos vanemaga. Pilet 20 eurot, sooduspilet pensionäridele ja õpilastele 16 eurot. Avatud kohvik.

Pühapäeval, 27. oktoobril

Kell 14 JUMALATEENISTUS Tori kirikus.

Teisipäeval, 29. oktoobril

Kell 11 LASTEETENDUS „Naksitrallid“ Sindi seltsimajas. Pilet 10 eurot, suureperele Perekaardi ettenäitamisel 7 eurot, kuni 2-a lapsele sülepilet 4 eurot, õpetajale õpilaste grupiga tasuta.

Vaata lisa: uudised.torivald.ee/sundmused

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD



Linda Pärkma	17.11.1937–17.08.2024
Õie Alberg	20.02.1939–08.08.2024
Marika Saar	02.03.1941–30.08.2024
Jaan Mägar	17.08.1941–09.08.2024
Tõnu Paal	28.08.1946–08.08.2024
Juri Mozesov	17.11.1946–04.08.2024
Niina Abinskova	19.02.1949–20.08.2024
Virve Jaanson	03.05.1954–12.08.2024
Jaak Ruus	26.01.1958–10.08.2024
Hugo Liiva	28.03.1965–25.08.2024
Andrus Krimm	18.08.1968–13.08.2024



Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus

Aadress: Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86705 Pärnumaa

E-post: tori@torivald.ee

Toimetaja: Piia Salundi, tel: 5855 7158,
e-post: ajaleht@torivald.ee

Küljendus: OÜ Hansaprint, trükk: AS Printall

Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 5565 eksemplari ja see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile ajaleht@torivald.ee 8. kuupäevaks.

Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida.